

МЕДИЧНА АКАДЕМІЯ

№ 16(225)

ГАЗЕТА ЗАСНОВАНА 1997 РОКУ

28 серпня 2008 року

ВІДМІННИКИ НАВЧАННЯ

ПРИВІТАННЯ МІНІСТРА ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ

Ірина ПОТКО, студентка фармацевтичного факультету

Шановні першокурсники, викладачі та студенти медичних ВНЗ України!

Щиро вітаю вас із прекрасним та хвилюючим святом — Днем знань та початком нового навчального року.

Для кожного першокурсника сьогодні починається дорога в майбутнє, адже нині ви стали частинкою сотисячної студентської родини медичних університетів та академій, коледжів та училищ.

Ваш вступ до вищих навчальних закладів відбувся за принциповою новою ідеологією визначення рівня знань — за результатами зовнішнього тестування, що безумовно поліпшило відкритість і демократичність вступу. Це є головним завданням держави в напрямку поліпшення якості та доступності вищої освіти.

Вірю, що глибокі теоретичні та практичні знання, отримані у медичних навчальних закладах, дозволять вам в повній мірі опанувати мистецтво лікування та посісти гідне місце у молодій генерації медиків та фармацевтів 21 століття.

Майбутнє — за високотехнологічною медициною, і це диктує нові вимоги до якості підготовки медиків. Нині для Міністерства охорони здоров'я одним з головних пріоритетів є подальший підйом рівня нашої вищої медичної освіти до сучасних світових вимог, бо від фахового рівня медиків залежить здоров'я та безпека нації.

Саме тому Міністерство охорони здоров'я України прагне підняти роль медичного працівника у суспільстві та відновити престижність професії медика у державі.

Нині у вищій медичній школі реалізується масштабна євроінтеграційна Програма підготовки лікарів у відповідності до міжнародних стандартів. Наша кінцева мета — достойне входження до Європейського освітнього і наукового простору у 2010 році та міжнародно визнаний диплом «Доктора медицини» кожному з Вас.

Споконвіку людство ототожнює працю лікаря з чимось величним. Адже медики — це ті люди, які для незнайомої людини в горі і біді стають найближчими. А у час недуги — кожна людина з надією дивиться в очі людям у білих халатах.

Тож нехай ваше покликання стати фахівцем охорони здоров'я не буде обтяжливим обов'язком, а лише приємною місією дарувати людям радість життя та вселяти надію! Все залежатиме від вашого милосердя, наполегливості та одержимості в освоєнні лікарського мистецтва, якому треба вчитись усе своє професійне життя.

Висловлюю глибоку шану високоповажним професорам і доцентам, а також усім викладачам нинішніх студентів-медиків. Ви, безперечно, заслуговуєте найщирішої і найвищої подяки за ту працю і щедрий талант передавати свої знання і неоціненний практичний досвід лікування людей молодому поколінню.

Усім, хто цього Дня прийде до медичних навчальних закладів здобувати знання, бажаю зустріти гарних вчителів та наставників, добрих і надійних друзів.

Зі святом Вас! Удачі, успіхів та щастя на шляху до здійснення мети!

З повагою
Міністр охорони здоров'я України Василь КНЯЗЕВИЧ

ОГОЛОШЕННЯ

ТЕРНОПІЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ І.Я. ГОРБАЧЕВСЬКОГО

ОГОЛОШУЄ КОНКУРС НА ЗАМІЩЕННЯ ВАКАНТНИХ ПОСАД:

— проректора з науково-педагогічної роботи з впровадження нових технологій — 1 посада;

вимоги до претендентів: наявність наукового ступеня доктора наук, звання професора, стаж науково-педагогічної роботи не менше десяти років.

— декана стоматологічного факультету — 1 посада;

вимоги до претендентів: наявність на-

укового ступеня кандидата медичних наук, звання доцента, стаж науково-педагогічної роботи не менше п'яти років.

На медичному факультеті:

— доцента кафедри внутрішньої медицини — 3 посади;

вимоги до претендентів: наявність наукового ступеня, стаж роботи за фахом не менше трьох років, сертифікат на володіння англійською або французькою мовами та персональним комп'ютером, виданий комісією ТДМУ згідно з наказами № 187 від 27.07.98 р. та № 725 від 28.12.05 р.

— асистента кафедри загальної та оперативної хірургії — 1 посада;

вимоги до претендентів: наявність наукового ступеня, стаж роботи за фахом не менше трьох років, сертифікат на володіння персональним комп'ютером, ви-

даний комісією ТДМУ згідно з наказом № 725 від 28.12.05 р.

На фармацевтичному факультеті:

— завідувача кафедри фармацевтичної хімії — 1 посада;

— доцента кафедри клінічної фармації — 1 посада;

вимоги до претендентів: наявність наукового ступеня, стаж роботи за фахом не менше трьох років, сертифікат на володіння персональним комп'ютером, виданий комісією ТДМУ згідно з наказом № 725 від 28.12.05 р.

Термін подачі документів — один місяць з дня оголошення.

Звертатися: 43001 м. Тернопіль, майдан Волі, 1, відділ кадрів, тел. 52-14-64.

НОВИНИ

НАГОРОДА УНІВЕРСИТЕТУ

Номінаційний комітет Європейської бізнес-асамблеї (м. Оскарфорд, Велика Британія) та вчена рада Міжнародного університету м. Відня (Австрія) удостоїли Тернопільський державний медичний університет імені І.Я. Горбачевського Міжнародної нагороди «European Quality» («Європейська якість»).

Ректор університету, член-кореспондент АМН України, професор Л.Я. Ковальчук представлений до звання «Почесний професор Міжнародного університету м. Відня» за зміцнення міжнародних відносин у сфері науки та освіти. Леонід Якимович запрошений на церемонію нагородження престижними міжнародними нагородами у рамках Міжнародної зустрічі лідерів бізнесу, науки й культури «Euro Education-2008» 22 вересня 2008 р. у м. Барселона, Іспанія.

.....ВІД СЕРПНЕВОЇ ВЧЕНОЇ РАДИ – ДО СЕРПНЕВОЇ ВЧЕНОЇ РАДИ

ПІДСУМКИ ДІЯЛЬНОСТІ УНІВЕРСИТЕТУ ЗА 2007-2008 НАВЧАЛЬНИЙ РІК І ЗАВДАННЯ НА МАЙБУТНЄ

**ЗВІТ РЕКТОРА ТДМУ, ЧЛЕНА-КОРЕСПОНДЕНТА АМН УКРАЇНИ,
ПРОФЕСОРА ЛЕОНІДА КОВАЛЬЧУКА**

Шановні члени конференції трудового колективу університету, члени вченої ради, шановні колеги!

Минулого навчального року, відповідно до концепції розвитку нашого університету, ми впровадили нові навчальні методики, покращили матеріально-технічну базу та зміцнили кадровий склад нашого університету. Проведена робота потребувала значної інтелектуальної праці, великих фінансових та матеріальних затрат. Наша праця була плідною. За результатами рейтингу ВМНЗ України, проведеного МОН України влітку 2008 року, наш університет за всіма видами діяльності посів IV місце. Університет має високий авторитет в Україні. Зокрема, за конкурсом серед абітурієнтів 2008 року на місця держзамовлення ТДМУ посів II місце серед ВМНЗ України.

НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНА РОБОТА

У році, що минув, ми й надалі впроваджували нові навчальні методики – «єдиного дня», практично-орієнтованої системи навчання на перших курсах (Z-система освіти), лінії практичних навичок, семестровий тестовий контроль рівня знань студентів та програму дистанційного контролю знань студентів «Moodle». На 3-5 курсах медичного факультету запроваджено об'єктивний структурований клінічний іспит (ОСКІ).

Уперше поспіву в студенти університету проводили як матрикуляції, де першокурсникам вручали матрикули. Вперше випускники університету отримували дипломи в мантиях, які закупили для них ВНЗ.

З метою подальшого впровадження незалежного та об'єктивного оцінювання знань студентів створено навчально-науковий відділ незалежного тестування знань студентів. Цього року тестування проводили вже на I – III курсах медичного факультету, а також I та II курсах фармацевтичного та стоматологічного факультетів наприкінці кожного семестру.

Під час літньої сесії не склали комплексний тестовий іспит 20,4% студентів 1-го курсу медичного факультету; 23,2% – 2-го курсу, 15,3% – 3-го курсу медичного факультету, 12,1% 1-го курсу та 10,3% 2-го курсу фармацевтичного факультету; 35,6% 1-го курсу та 13,5% 2-го курсу стоматологічного факультету. Студентам була надана можливість перескласти тестовий іспит двічі – перший раз за тестовою методикою, вдруге – усно у присутності комісії. В результаті не склали іспити й були відрховані з університету 4 студенти 2-го курсу медичного факультету, 1 студент 1-го курсу фармацевтичного факультету, 1 студент 1-го курсу стоматологічного факультету.

Іспит дав можливість об'єктивно оцінити рівень знань наших студентів і намітити шляхи поліпшення їх підготовки. Одним з етапів формування об'єктивізації

комплексного тестового іспиту цього навчального року стане процес визначення валідності тестових завдань.

Слід відзначити велику наповненість Web-порталу університету навчально-методичними матеріалами. З метою забезпечення якості представлених на Web-порталі матеріалів для інспекторів деканатів затверджено «Пам'ятку для роботи інспекторів деканатів з електронною навчально-методичною документацією». Відповідно до неї інспектори перевіряють електронну навчально-методичну інформацію відповідних факультетів щодня з 9.00 до 15.00. Результати перевірки інспектори подають деканам факультетів, які на основі отриманої інформації будуть працювати із завідувачами кафедр.

Навчальний відділ розробив нові варіанти робочих навчальних планів для медичного, стоматологічного та фармацевтичного факультетів. Навчання на 1-4 курсах медичного факультету буде здійснюватися за кредитно-модульною, на 5-му та 6-му курсах медичного, а також на фармацевтичному і стоматологічному факультетах – за традиційною системою.

МЕДИЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ

Ефективність методики «єдиного дня» знайшла своє відображення у результатах успішності та дисципліні студентів. Пропуски занять без поважних причин на факультеті зменшилися порівняно з 2006-2007 навчальним роком на 15,3%, а серед студентів, які навчалися за традиційною системою кількість незадовільних оцінок на сесії зменшилася з 78 до 16 у звітному році, тобто на 79%. Покращилася і успішність студентів I, II і III курсів, які навчалися за кредитно-модульною системою. Якщо у минулому навчально-

му році перший раз на першому курсі не склало 32% студентів, то у звітному році їх було лише 21%.

Засвоєння практичних навичок студентами III–V курсів медичного факультету оцінювалося, запровадженням 2007-2008 року, об'єктивним структурованим клінічним іспитом. Під час складання ОСКІ студенти показали високий рівень знань і серед трьох курсів лише 3 студенти склали іспит з малою кількістю балів. Слід зазначити, що для студентів, які навчаються за традиційною системою оцінка за ОСКІ складала 20% від загальної екзаменаційної оцінки з предмету.

У минулому навчальному році на кафедрі нормальної фізіології була створена, технічно оснащена та укомплектована лабораторія функціональної діагностики серцево-судинної системи. Цього року ми продовжимо роботу і створимо ще 5 лабораторій функціональної діагностики інших органів та систем. У кімнатах буде проведено євроремонт та оснащено сучасними меблями. Для лабораторій вже придбано:

- комп'ютерний периграф;
- аудіотестер;
- аномалоскоп електронний;
- автоматичний рефкератометр;
- електроофтальмоскоп;
- мікроскоп з повною системою відеотрансляції;
- мікроскопи ЛОМО – 15 шт.;
- спірограф;
- ультразвуковий сканер портативний;
- ацидогастрометр;
- фантоми для інтрагастральних досліджень;
- діагностична лабораторія СОНОМЕТ з 8 – каналним електроенцефалографом та програмним забезпеченням для комп'ютерного аналізу даних;
- крісло Барані;
- апарат Рота;
- набір пробних окулярних лінз.

Належну роботу провели кафедри факультету щодо наповнення навчально-методичними матеріалами Web-порталу університету. Були заповнені всі підрозділи розділу «Студентські орієнтири» нашого Web-порталу.

На факультеті успішно впроваджена система дистанційного контролю знань «Moodle». Тести створені практично зі всіх дисциплін. Проте кафедрам необхідно постійно працювати над удосконаленням тестів, вчасно виставляти час тестування та контролювати його результати.

Наші студенти успішно склали ліцензійний іспит «Крок-1». За результатами іспиту наш університет зайняв 5 місце серед медичних ВНЗ України.

20 травня 2008 р. випускники медичного факультету склали ліцензійний іспит «Крок-2», середній відсоток правильних відповідей становив 76,2% – що є на 1,5% вищим, порівняно з минулим роком (74,7%). Приємно зазначити, що всі випускники 2008 року склали ліцензійний іспит «Крок-2». За результатами «Крок-2» наш навчальний заклад зайняв 5 місце серед вищих медичних навчальних закладів України.

ФАРМАЦЕВТИЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ

Фармацевтичний факультет завершив 2007/2008 навчальний рік:

- першим випуском провізорів-косметологів,
- другим випуском магістрів фармації та клінічної фармації, інтернів,
- четвертим випуском провізорів,
- третім випуском клінічних провізорів.

На факультеті проведено перший набір студентів – заочників (67 осіб) та іноземних студентів (3 особи), які навчаються англійською мовою.

Слід зазначити, що протягом усіх років студенти фармацевтичного факультету займають призові місця з інтегрованих тестових іспитів, зокрема, цього року в загальноукраїнському рейтингу наші студенти посіли з іспиту «Крок-1» – III місце, «Крок-2» – I місце.

Наші студенти показали високі результати на Всеукраїнській студентській олімпіаді з фармації, яка мала шість випускючих дисциплін. Студентка 4 курсу Коріневська Ганна цього року посіла III місце в особовому заліку та разом із студенткою Чекалюк Лілією посіли II місце у командному заліку, випередивши сильні команди зі Львова, Києва, Запоріжжя. З певних навчальних дисциплін наші студентки вибороли 1 місце з аптечної технології ліків, 3 місце з організації та економіки фармації та фармакогнозії.

Слід зазначити, що наші випускники добре зарекомендували себе на фармацевтичному ринку праці і користуються попитом серед працевлаштувачів не лише в Тернополі, а й у Києві, Львові, Сімферополі та за кордоном.

За минулий навчальний рік здійснено значний обсяг роботи з акредитації факультету:

- отримано сертифікати про найвищий IV рівень акредитації спеціальностей «Фармація» та «Клінічна фармація»;
- проведена акредитація спеціальності «Технологія парфумерно-косметичних засобів»

Змінюється матеріально-технічна база факультету. На всіх кафедрах проведено капітальний ремонт, виготовлені сучасні меблі, щорічно закуповуємо згідно з штатними формулярами реактиви, субстанції, лабораторний посуд, обладнання, прилади. Погіршився стан аграрно-ботанічної ділянки, яку слід ефективно використовувати у навчальному процесі та літній виробничій практиці студентів.

СТОМАТОЛОГІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ

Протягом минулого навчального року нарощувалася матеріально-технічна та навчально-методична бази факультету, зміцнювався його кадровий склад.

.....ВІД СЕРПНЕВОЇ ВЧЕНОЇ РАДИ – ДО СЕРПНЕВОЇ ВЧЕНОЇ РАДИ

ПІДСУМКИ ДІЯЛЬНОСТІ УНІВЕРСИТЕТУ ЗА 2007-2008 НАВЧАЛЬНИЙ РІК І ЗАВДАННЯ НА МАЙБУТНЄ

2009 року відбудеться акредитація факультету, студенти 5-го курсу складатимуть ліцензійний іспит «Крок-2» і очікується перший випуск студентів стоматологічного факультету.

Кафедри факультету обладнані за сучасними вимогами. Зміцнюється матеріально-технічна база факультету. 2008-2009 навчального року планується відкриття нового клінічного залу на три стоматологічні установи, двох навчальних кімнат у приміщенні на вулиці Чехова, 3 та сучасної зуботехнічної лабораторії, оснащеної найновішим обладнанням для якісної підготовки лікарів-стоматологів-ортопедів.

Клінічні зали та навчальні кімнати на вулиці Чехова, 7 планується дооснастити новими установками та іншим сучасним стоматологічним обладнанням. Для практичної роботи студентів необхідно підготувати 15 клінічних залів, обладнаних згідно з вимогами санітарно-епідеміологічного режиму.

На факультеті планується створити фантомний клас із сучасними стоматологічними фантомами, на яких студенти зможуть проводити навчальне обстеження пацієнтів та складати практичну частину комплексного державного іспиту.

Факультет забезпечений власною бібліотекою та комп'ютерним класом, під'єднаним до мережі «Інтернет». Є необхідна стоматологічна навчальна та наукова література.

Проводили зустріч викладачів і студентів факультету з ректором університету, на якій були розглянуті актуальні питання та намічені напрямки подальшого розвитку стоматологічного факультету.

На факультеті навчаються 522 студенти. Протягом 2007/2008 навчального року студенти брали активну участь у науково-практичних конференціях університету та інших ВНЗ України (Полтава, Львів).

Студент 4 курсу Євгеній Атаманюк був учасником конкурсу «Фахівець-2008», що проводився у Львівському національному медичному університеті ім. Данила Галицького.

На факультеті заплановані 2 докторські та 10 кандидатських дисертацій.

Перед факультетом стоять такі завдання:

- завершити оснащення зубо-протезної лабораторії, клінічних залів в приміщенні на вулиці Чехова 3;
- зміцнити кадровий склад кафедр;
- продовжувати роботу з впровадження сучасних комп'ютерних технологій викладання та контролю знань студентів.

ФАКУЛЬТЕТ ІНОЗЕМНИХ СТУДЕНТІВ

Кількість іноземних студентів, які навчаються в університеті зростає з року в рік. Протягом 2007-2008 навчального року навчалось 596 студентів з 42 країн (у 2006-2007 н. р. 463 студенти із 29 країн). 2007-2008 н.р. було розширено співпрацю з фірмами, що скеровують студентів до нас на навчання (було підписано 5 нових контрактів). Нині найбільший контингент студентів до нас приїжджає з африканських країн. Торік в університеті навчалось майже 160 студентів з Африки, з них 72 – з Нігерії.

Цього року велика кількість іноземців виявила бажання вивчати російську та українську мови на підготовчому відділенні (63 слухачі).

Минулого навчального року продовжувалося наповнення Web-порталу уні-

верситету інформацією для іноземних студентів англійською та російською мовами. Кафедрам слід особливу увагу звернути на підготовку тестів за програмою MOODLE. З першого вересня всі іноземні студенти (англо- і російськомовні) повинні мати змогу тестуватися за цією програмою.

У червні 2008 року закінчили навчання 69 студентів медичного факультету, з них 8 – з відзнакою, та 7 студентів фармацевтичного факультету, з них 2 з «червоним» дипломом. Цього року вперше відбувся випуск медсестер у міжнародній медсестринській школі (9 випускників). До речі, більшість з них залишаються у нас на бакалавратській програмі.

НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ МЕДСЕСТРИНСТВА

У червні 2008 року випущено 39 студентів-медсестер. Відбувся перший та другий випуск викладачів університету, які проходили перепідготовку зі спеціальності «сестринська справа» (бакалавр).

5-6 червня 2008 року проведена конференція «Філософія сестринської справи» за участю представників МОЗ, директорів медичних коледжів та училищ, представників лікувально-профілактичних закладів України та гостей із США.

У липні 2008 року затверджено програму та одержано ліцензію на підготовки магістра зі спеціальності «сестринська справа», що дає можливість студентам продовжувати професійне зростання та отримати ступінь магістра сестринської справи.

Ведеться робота з впровадження «Віртуальної клініки» в ННІ медсестринства. У майбутньому планується надавати освіту більше як 150-200 іноземним студентам на кожному курсі одночасно. Можливе розширення контингенту студентів з країн Африки та Індії.

З цього року запроваджуємо дистанційну форму навчання для медсестер, які бажають отримати ступінь медсестри-бакалавра. Це вперше в історії медсестринської науки. Необхідність впровадження цієї форми навчання зумовлена тим, що медичні сестри первинної ланки охорони здоров'я, центральних районних лікарень не мають змоги продовжити свою ступеневу медсестринську освіту за денною чи вечірньою формами навчання. Крім того, є багато медичних сестер-українок, які працюють за кордоном і бажають отримати ступінь медсестри-бакалавра.

ФАКУЛЬТЕТ ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ ОСВІТИ

Факультет працював, як і попередніми роками, з двома контингентами лікарів: лікарями-курсантами і лікарями-інтернами. 2007/2008 навчального році на господарсько-основі навчалися 1623 лікарів-курсантів та інтернів, на бюджетній основі 305. Всі слухачі ФПО отримали коди доступу до Web-порталу університету і мають можливість користуватися навчально-методичними матеріалами кафедр факультету.

На кафедрах ФПО проводили тренінгові навчання до складання комп'ютерного іспиту. За результатами ліцензійного іспиту «Крок-3», лікарі-інтерни нашого факультету зайняли 3-тє місце серед ВМНЗ України (минулого року – 5-те).

Важливою ланкою в роботі ФПО та його деканату була робота з підготовки лікарів через цикл спеціалізації з фаху «Загальна практика-сімейна медицина».

З року в рік кількість фахівців з цієї спеціальності збільшується.

Кафедри факультету створили по 1 навчальному компакт-диску, підготували до друку 4 посібники.

Одним з важливих завдань у роботі деканату є проведення контролю за роботою кафедр факультету щодо проходження лікарями-інтернами заочного циклу навчання в районних лікарнях та дільницях сімейних лікарів. Це питання викладачі кафедр хірургічного профілю вирішують під час їхніх ургентних виїздів, складніше кафедрам терапевтичного фаху. Проте контроль треба проводити постійно.

У липні 2008 року ФПО отримав дозвіл МОЗ України на проведення спеціалізації лікарів-інтернів з фаху «Дерматовенерологія» та «Інфекційні хвороби» і проведення передатестаційних циклів з лікарями-курсантами вищезазначених спеціальностей, які будуть започатковані з 1 вересня цього року.

БІБЛІОТЕКА

Всього за звітний період фонд бібліотеки збільшився на 8185 примірників і нараховує зараз 386558 примірників документів.

У минулому навчальному році поповнення фонду бібліотеки було зорієнтоване насамперед на забезпечення студентів підручниками, постійно здійснювався аналіз книгозабезпеченості навчального процесу.

Середня кількість навчальної літератури на одного студента складає 59,4 примірників; наукової літератури – 46,9 на одного читача-науковця.

Забезпечення навчальною літературою по факультетах:

- медичний факультет з фундаментальних і клінічних дисциплін забезпечений на 100%, з суспільно-економічних – на 80%;
- фармацевтичний – з дисциплін хімічного та природничого профілю, професійної підготовки – забезпечений на 100% залишається недоукомплектованою спеціальність «технологія парфумерно-косметичних засобів»;
- стоматологічний факультет цілком забезпечений підручниками з загальних дисциплін, із спеціальних дисциплін забезпеченість складає 70%.

Поряд з навчальною літературою ведеться комплектування наукового фонду, де особлива увага приділяється літературі стоматологічного та фармацевтичного профілю.

На контролі перебуває забезпеченість підручниками іноземних студентів. За 2007/2008 навчального рік фонд англійської літератури зріс на 324 прим. і нині становить 5696 прим.

До послуг користувачів бібліотеки унікальний фонд електронних книг з основних клінічних та фундаментальних дисциплін.

З впровадженням методики «єдиного дня» зростає роль читальних залів навчально-наукових інститутів та клінічних кафедр. Тому бібліотека університету повинна значну увагу приділяти комплектуванню цих підрозділів новими надходженнями навчально-методичної літератури.

У бібліотеці функціонує три абонементи видачі літератури та чотири читальні зали. До послуг користувачів 38 комп'ютерів, під'єднаних до мережі Internet.

Для забезпечення наукового процесу бібліотека одержує 142 назви періодичних видань.

МІЖНАРОДНА ДІЯЛЬНІСТЬ

За 2007-2008 навчальний рік 37 викладачів Тернопільського державного медичного університету імені І.Я. Горбачевського відвідали з робочими візитами вищі навчальні медичні заклади країн Європи, Азії, Африки та Північної Америки (Польща, Норвегія, Чехія, Нідерланди, Німеччина, Австрія, Швейцарія, Білорусь, Молдова, Росія, Туреччина, Єгипет, Канада, США).

У листопаді 2007 р. в ТДМУ розпочав роботу грантовий Українсько-Нідерландський проект «Підтримка та поліпшення догляду за людьми похилого віку на рівні громад». Мета проекту – поліпшення здоров'я і якості життя людей похилого віку. Термін проекту – 3 роки. Проект фінансує Програма соціальних трансформацій («MaTra») Міністерства закордонних справ Королівства Нідерландів. Об'яг фінансування грантового проекту – 494 328 євро. У квітні 2008 року з дня участі у зустрічі Наглядової ради Українсько-Нідерландського проекту зорганізоване відрядження у м. Енсхеде/Девенпорт (Нідерланди) делегації ТДМУ.

У лютому 2008 року в м. Щирк (Польща) відбувся III Міжнародний зимовий курс з швидкої медичної допомоги. Тернопільський державний медичний університет імені І.Я. Горбачевського в цих змаганнях представляла команда у складі завідувача кафедри медицини катастроф і військової медицини проф. А.А. Гудими та студентів Потупалової Тетяни (IV курс), Лютої Ольги (VI курс), інтернів Сороки Юрія, Ординського Юрія. Команда ТДМУ успішно виступила на цих змаганнях і виборолала II місце серед закордонних команд-учасниць.

У травні 2008 року задля обговорення подальшого співробітництва у підготовці медичних сестер, а також участі студентів і викладачів Тернопільського медичного університету імені І.Я. Горбачевського та Університету Південної Кароліни, Апстейт у програмах обміну та міжнародних науково-практичних конференціях було зорганізоване відрядження у м. Спартанбург (США) делегації ТДМУ. В рамках візиту ректору ТДМУ, чл.-кор. АМН України, проф. Л.Я. Ковальчуку було присвоєно почесне звання доктора наук університету Південної Кароліни, Апстейт.

У травні 2008 року для участі у урочистому засіданні з нагоди 55-річчя від заснування факультету післядипломної освіти Словацького медичного університету та продовження розвитку партнерських стосунків Тернопільського державного медичного університету із Словацьким медичним університетом у царині наукової та освітньої співпраці зорганізовано відрядження у м. Братиславу (Словаччина) делегації ТДМУ.

В цьому ж місяці для ознайомлення із структурою університетських клінік, організацією та функціонуванням системи охорони здоров'я Австрії зорганізовано відрядження у Віденський медичний університет (м. Відень, Австрія).

Результати стажувань викладачів ТДМУ були висвітлені у багатьох статтях, опублікованих у журналі «Медична освіта» та газеті «Медична академія».

.....ВІД СЕРПНЕВОЇ ВЧЕНОЇ РАДИ – ДО СЕРПНЕВОЇ ВЧЕНОЇ РАДИ

ПІДСУМКИ ДІЯЛЬНОСТІ УНІВЕРСИТЕТУ ЗА 2007-2008 НАВЧАЛЬНИЙ РІК І ЗАВДАННЯ НА МАЙБУТНЄ

З 19 до 27 липня 2008 року на базі НОК «Червона калина» відбувся III етап міжнародного проекту «Міжнародні літні студентські школи». В «Міжнародних літніх студентських школах», окрім 50 студентів ТДМУ, взяли участь 43 представники медичних університетів Австрії, Чехії, Словаччини, Польщі, Росії, Індонезії, а також Національного фармацевтичного університету (м. Харків), Кримського державного медичного університету (м. Сімферополь), Запорізького державного медичного університету (м. Запоріжжя). Під час Міжнародних літніх студентських шкіл відбулися презентації всіх країн-учасниць, змагання з медицини невідкладних станів, а також ознайомчі екскурсії замками Золотого кільця України (Золочів-Підгірці-Одесько, Збараж). У рамках цього проекту відбувся візит II та III секретарів Посольства Індонезії в Україні у НОК «Червона калина».

НАУКОВА РОБОТА

Нині в університеті працює 456 викладачів, з них – 75 % з науковим ступенем: 80 докторів наук (17 %) та 258 кандидатів наук (58 %). Слід також зазначити, що серед професорсько-викладацького складу продовжується тенденція до омолодження кадрів. Так, середній вік професорів 2003 року становив 59 років, 2008 року – 53 роки. Ми й далі будемо берегти досвідчених викладачів, незважаючи на їх вік, поруч з якими будуть працювати і переймати досвід молоді викладачі. Водночас хочеться звернути увагу, що викладачами працюють 119 (25 %) працівників без наукового ступеня. Їх середній вік – 29 років.

Зниження відсотку викладачів без наукового ступеня можна пояснити організацією нових кафедр стоматологічного, фармацевтичного факультетів та інституту медсестринства. Саме за рахунок цього на стоматологічному та фармацевтичному факультетах кількість викладачів без наукового ступеня досягає відповідно 85 % та 41 %. Тому одним з актуальних завдань цих факультетів є активізація наукової роботи, затвердження нових науково-дослідних робіт кафедр і дисертаційних досліджень.

У цьому напрямку вже є деякі зрушення. Так, у результаті проведеної роботи з викладачами стоматологічного факультету, прийнято рішення про планування першої комплексної міжкафедральної науково-дослідної роботи – «Клініка, діагностика, лікування вроджених вад розвитку обличчя, захворювань зубів і пародонту» (науковий керівник доц. О.В. Авдєєв).

У навчальному році в аспірантурі навчалися 45 осіб. Ефективність аспірантури становила 100 %. У магістратурі 2007/08 році навчалися 32 лікарі-інтерни та клінічні провізори-інтерни, у клінічній ординатурі наразі проходять навчання 37 осіб.

За планом підготовки науково-педагогічних кадрів 2008 року виконується 119 дисертаційних робіт (20 докторських та 99 кандидатських). Ще 39 дисертаційних робіт знаходиться на етапі планування. План підготовки докторів і кандидатів наук за 2007 рік виконано.

Протягом навчального року захищено 5 докторських та 18 кандидатських дисертацій.

Докторами наук стали доценти: Г.А. Павлишин, С.М. Марчишин, Л.С. Бабінець, О.С. Покотило, С.М. Геряк. До кінця 2008

р., згідно з планом повинні захистити ще 3 докторських (Я.П. Нагірний, М.В. Гребеник, А.М. Пришляк) та 7 кандидатських дисертацій.

Велику допомогу у підготовці наукових кадрів в університеті відіграють 2 спеціалізовані вчені ради. Так, з вересня 2007 р. до червня 2008 р. спеціалізована вчена рада Д 58.601.01 провела 9 засідань, на яких відбувся офіційний захист 17 дисертацій, з яких 2 докторські та 15 кандидатських дисертацій, зокрема: 2 дисертації за спеціальністю хірургія; 8 – за спеціальністю нормальна анатомія (медичні та біологічні науки); 5 дисертацій за спеціальністю пат. фізіологія. Прийнято до офіційного захисту 2 докторські та 9 кандидатських дисертацій.

З вересня 2007 р. до червня 2008 р. спеціалізована вчена рада К 58.601.02 провела 6 засідань, на яких відбувся офіційний захист 11 кандидатських дисертацій, зокрема:

- 9 дисертацій за спеціальністю «акушерство та гінекологія»;
- 2 дисертації за спеціальністю «педіатрія».

На попередньому розгляді у спеціалізованій вченій раді зараз є 4 кандидатські дисертації. Хотілося б, щоб і ця спеціалізована вчена рада запрацювала більш результативно, особливо секція з педіатрії (за рік захищено всього 2 дисертації).

Згідно з планом в університеті виконується 23 комплексні науково-дослідні роботи, з них 4 – державного фінансування, 18 – пошукових тем і одна господарна тема.

Більшість наукових досліджень в університеті продовжують виконуватися за такими напрямками:

- хвороби серцево-судинної системи;
- хвороби кісток і суглобів, остеопороз;
- гастроентерологія і гематологія.

Державне фінансування науково-дослідних тем, оплата цільових державних програм і господарна тема в сумі дадуть змогу отримати 2008 р. 508 тис. грн., що суттєво більше, ніж попереднього року, коли було виділено лише 230 тис. грн.:

1. «Корекція структурно-функціональних змін тонкої кишки при поєднаних патологіях органів панкреатогепатобіліарної зони (експериментальне дослідження)». Наук. керівник – доцент Н.Є.Лісничук.

Обсяг фінансування на 2008 рік – 120 тис. грн.

2. «Патогенний вплив політравми на стан внутрішніх органів і розробка шляхів системної корекції». Наук. керівник – професор А.А. Гудима.

Обсяг фінансування на 2008 рік – 80 тис. грн.

3. Фрагмент Державної наукової програми з кардіології «Розробка диференційованих методів корекції у хворих на артеріальну гіпертензію».

Наук. керівник – професор М.І. Швед. Обсяг фінансування на 2008 рік – 60 тис. грн.

4. «Розробка технології виготовлення подрібненого субстрату консервованої шкіри свині». Наук. керівник доцент В.В.Дем'яненко.

Обсяг фінансування на 2008 рік – 170 тис. грн.

На жаль, нині виконується ще недостатня кількість господарних досліджень – лише 1 тема «Вивчення субхронічної токсичності, безпечності та ефективності ен-

теросорбенту «Ентеросгель» – паста для перорального застосування при окремих патологічних станах.

Науковий керівник – професор І.М. Кліш.

Обсяг фінансування на 2008 рік – 78 тис. грн.

2008 р. суттєво збільшили кількість грантових досліджень, які дали університету 60 тис. грн. додаткових коштів.

2007-2008 н.р. проведено переатестацію 6-ти наукових лабораторій терміном на 5 років.

Суттєво вдосконалено роботу міжкафедральної науково-клінічної лабораторії. На її базі 2007-2008 роках виконували 12 магістерських, 19 кандидатських, 9 докторських робіт, 2 кафедральні планові науково-дослідні роботи та фрагмент університетської НДР з проблеми остеопорозу. Загалом у МНKL за 2007-2008 рік обстежено 2346 пацієнтів, і виконано 18604 аналізів.

Лабораторія впровадила деякі нові методики досліджень, зокрема, визначення рівня клітинного імунітету методом проточної цитофлуориметрії, визначення рівня інсуліну, показників системи інтерлейкінів, альфа-туморнекротизуючого фактора, глікогемоглобіну.

2007-2008 навчальному році на базі центральної науково-дослідної лабораторії запущено в роботу новий автоматичний біохімічний аналізатор.

Актуальним є питання дообладнання ЦНДЛ новою апаратурою. Задля розширення спектру досліджень та покращення рівня їх проведення потрібно придбати кілька нових приладів: імуноферментний аналізатор, спектрофотометр двопробеневий, стаціонарний лабораторний рН-метр-іономір, цифровий фотоелектроколориметр.

Важливим науково-виробничим підрозділом університету є віварій, де утримуються лабораторні тварини, відтворюється їх поголів'я. Зауважу, що саме приміщення віварію та умови утримання тварин відповідають вимогам Держстандарту та біоетики.

На базі віварію зорганізовано центр з підготовки спеціалістів з малоінвазивної хірургії, де встановлено оригінальні установки для проведення малоінвазивних оперативних втручань на експериментальних тваринах. За звітний період у цьому центрі пройшли підготовку, спеціалізацію або підвищення кваліфікації 60 хірургів з Тернопільської, Львівської, Рівненської та інших областей. У наш віварій приїжджають оперувати спеціалісти-офтальмологи з Одеського НДІ офтальмології ім. Філатова.

2007 р. у віварії поновлено поголів'я щурів лінії Вістар, це дозволило проводити дослідження на більш високому рівні. Кількість лабораторних тварин планується згідно із заявками кафедр та ЦНДЛ, що дає можливість віварію раціонально відтворювати поголів'я і планувати заготівлю комбікормів. 2007-2008 н.р. дещо зросла собівартість утримання тварин, але навчальні і наукові потреби кафедр в експериментальних тваринах задоволені на 100%.

Центр стандартизації проводить метрологічний контроль та нагляд при виконанні науково-дослідних та дисертаційних робіт від етапу планування до захисту, здійснює метрологічну експертизу та нормоконтроль звітів про НДР та рукописів дисертацій, широко співпрацює з

редакціями наукових журналів, авторами підручників, монографій, наукових статей.

На пропозицію МОЗ України щодо можливості створення головної організації метрологічної служби МОЗ України з питань забезпечення єдності вимірювань у вищих медичних навчальних закладах та науково-дослідних інститутах підпорядкування МОЗ України на базі метрологічної служби ТДМУ проведено організаційну роботу та підготовку документів до атестації.

Важливим розділом наукової роботи є винахідницька діяльність. За звітний період 2007-2008 навчального року до «Укрпатенту» надіслано 33 заявки на винаходи і корисні моделі, технічні рішення яких стосуються оптимізації діагностичного та лікувального процесу, забезпечення медичної науки високоінформативними експериментальними моделями патологічних процесів. За цей час отримано 33 охоронні документи, з яких – 26 патенти і 7 позитивні рішення. Подано і впроваджено 22 раціоналізаторські пропозиції.

Важливо відзначити, що у процесі виконання лише однієї з держбюджетних робіт, присвяченій розробці технології виготовлення подрібненого субстрату консервованої шкіри свині, та його експериментальному і клінічному дослідженню для лікування імунозалежної патології у дорослих і дітей створено 6 нових технічних рішень, матеріали на які надіслані до «Укрпатенту».

Водночас зауважу, що роботу в цьому напрямку ще треба активізувати, хотілося б, щоб науковці університету більше патентували корисних моделей і нових продуктів, а не способів.

СТУДЕНТСЬКЕ НАУКОВЕ ТОВАРИСТВО

В університеті велику увагу приділяють роботі СНТ. Протягом 2007/2008 н.р. результати науково-дослідницьких досліджень студентів-науковців публікувалися у збірниках тез студентських науково-практичних конференцій нашого ВНЗ та інших медичних закладів України та закордону (Краків, Санкт-Петербург, Чернівці (отримано диплом I ступеня, Івано-Франківськ). Студенти-науковці взяли участь у електронній конференції, яка проходила на сайті ТДМУ.

На Всеукраїнський конкурс студентських наукових робіт 2007-2008 н.р. подано 9 робіт.

Дедалі більшу популярність набувають запроваджені в університеті наукові студентські програми. Їх впровадження дозволило студентам активно займатися науковою роботою, самостійно проводити експерименти, а також досконаліше оволодіти обраним медичним фахом: обстежувати пацієнтів, брати участь в обходах, перев'язках та операціях. Програми передбачають можливість проведення індивідуальної наукової та практичної роботи студентом протягом навчального робочого часу (з 12:30 до 15:00) із викладачем не рідше 1 разу на тиждень. Так, у програмі «Студентська наука і профорієнтаційне навчання» взяли участь 77 студентів (торік – 58 студентів): 60 медичного факультету, 14 – фармацевтичного, 3 – стоматологічного. У програмі «Студент – майбутній фахівець високого рівня кваліфікації» беруть участь 24 студенти (22 медичного факультету, 2 – фармацевтичного).

.....ВІД СЕРПНЕВОЇ ВЧЕНОЇ РАДИ – ДО СЕРПНЕВОЇ ВЧЕНОЇ РАДИ

ПІДСУМКИ ДІЯЛЬНОСТІ УНІВЕРСИТЕТУ ЗА 2007-2008 НАВЧАЛЬНИЙ РІК І ЗАВДАННЯ НА МАЙБУТНЄ

Хочу звернути увагу деканату стоматологічного факультету на необхідність активніше залучати студентів до участі в цих програмах.

31 березня-2 квітня 2008 року в ТДМУ проведений XII Міжнародний медичний конгрес студентів і молодих вчених, в якому взяли участь понад 200 учасників.

У травні-червні 2007-2008 н.р. на WEB-порталі університету проведена електронна конференція студентів і молодих вчених, яка складалася із 3 секцій – «Теоретична медицина», «Практична медицина» та «Цікаві клінічні випадки». У конференції представлено понад 20 наукових робіт студентів-учасників студентських наукових програм.

2008 р. уперше задля забезпечення прозорості та демократичності надання рекомендацій для випускників ТДМУ на вступ до аспірантури та магістратури й продовження наукової роботи студенти випускних курсів отримали спільну рекомендацію ради СНТ і студради. При наданні такої рекомендації зважали на наявність у претендентів друкованих наукових робіт та усних виступів на наукових форумах, їхню участь у студентських наукових програмах, науковому житті університету. Це нововведення обов'язково продовжуватимемо й надалі.

2007-2008 н.р. непогано працювала Рада молодих вчених, яка зорганізувала семінари на теми: «Планування та метрологічне забезпечення наукової роботи», «Основи патентознавства в медицині» та спільно з Радою СНТ підготували та провели XII Міжнародний медичний конгрес студентів і молодих вчених, очолюючи секційні засідання та беручи активну участь у роботі оргкомітету.

2007-2008 навчального року було проведено 28 науково-практичних конференцій, у яких взяли участь майже 5700 учасників. Серед них – 2 конференції проведено за участю представників МОЗ України (навчально-методична конференція з впровадження кредитно-модульної системи та медсестринської справи).

Серед проведених конференцій три форуми відвіданих з міжнародною участю (США, Нідерланди, Польща, Чехія та Словаччина, Росія, Казахстан, Білорусія), у яких взяли участь майже 80 іноземних учасників, якими зроблено 53 доповіді.

Уперше в Україні за ініціативою кафедри медицини катастроф (зав. каф. проф. А.А. Гудима) проведено 1-й Міжнародний конкурс швидкої медичної допомоги та семінар «Організація і надання екстреної медичної допомоги: світовий досвід», в яких взяли участь 15 команд з України та 5 команд з Польщі. Конференція відбувалася під патронатом Міністрів охорони здоров'я України та Польщі. В результаті були відпрацьовані нові технології надання швидкої та екстреної медичної допомоги при масових ураженнях.

ВИДАВНИЧА ДІЯЛЬНІСТЬ

2007-2008 навчального року видавництво отримало нові приміщення. Видано 192 назви видань.

Якщо торік до семи журналів додалося ще два («Медсестринство» і «Фармацевтичний часопис»), то цього року з'явилися ще два журнали – «Медична інформатика та інженерія» та «Актуальні питання педіатрії, акушерства і гінекології». Отже, маємо 11 журналів, 9 з них – уже визнані ВАК України.

Якщо порівнювати з попередніми роками, то рукописів у видавництво стало надходити менше. Якщо попередніми роками могли докоряти, що рукописи довго лежать у видавництві, то зараз, видаючи по три книги на місяць, видавництво до Нового року має змогу видати всі книжки, які надійшли.

Крім того, видаємо багато повторних видань, на які є замовлення.

Усі нові видання вчасно надходять до бібліотеки університету. За звітний період бібліотеці передано літератури на суму 65184 грн.

Виплачено ганорар авторам на суму 40851 грн.

Видавництво є учасником спеціалізованих книжкових виставок, на яких гідно оцінюють нашу продукцію.

Слід сказати, що за весь час роботи видавництва не було жодної реклаमाції від замовників щодо видавничо-поліграфічної якості.

Видавництво займає провідні позиції в Україні з видання медичної літератури державною мовою і надалі планує нарощувати темпи виробництва. Значною мірою це буде залежати від активності наших авторів.

ЛІКУВАЛЬНА РОБОТА

22 клінічні кафедри університету розміщені на базах 17 лікувально-профілактичних закладів обласного та міського підпорядкування. Загальна кількість ліжкового фонду складає 4840 ліжок. 2008 року поновлені угоди між ТДМУ, з одного боку, і деякими обласними та міськими лікувальними закладами – з іншого. Тісна співпраця співробітників клінік з обласним і міським відділами охорони здоров'я дала можливість об'єднати спільні зусилля для розв'язання важливих медичних проблем, які вилилися в обласні медичні програми: «Туберкульоз», «Онкологія», «Здоров'я матері та дитини». Професорсько-викладацький склад університету активно долучився до реалізації Всеукраїнських програм «Від первинної ланки до здорової нації», «Репродуктивне здоров'я нації», СНІД.

Зараз на клінічних кафедрах ТДМУ працює 259 викладачів. З них 54 % мають «Вищу» кваліфікаційну категорію, 19 % – «Першу», та 15 % – «Другу», 16 % не мають категорії, це переважно викладачі стоматологічного факультету, які нещодавно закінчили інтернатуру і ще не мають достатнього стажу для отримання категорії.

Загалом працівники клінічних кафедр за 6 місяців 2008 року в поліклініках прийняли понад 16 тис. хворих, у стаціонарних відділах пролікували 4170 пацієнтів, проконсультували понад 30 тис. осіб. У хірургічних клініках виконано 4525 операцій.

За звітний період співробітники клінічних кафедр запровадили 23 нових методики діагностики та лікування різноманітних захворювань і патологічних станів. Також на клінічних кафедрах продовжують виконувати 10 трайлових клінічних досліджень, за виконання яких університет отримав понад 10 тис. доларів.

За вказівкою Міністерства охорони здоров'я України продовжували роботу з розробки пакету документів «Примірне положення про університетську клініку». Нова форма співробітництва університетської та практичної медицини передбачає суттєві зміни в підпорядкуванні, структурі та організації обласної чи

багатопрфільної лікарні, що дасть змогу підняти на новий рівень надання медичної допомоги населенню й організацію навчально-виховного процесу та науково-дослідницької роботи.

При нашому ВНЗ продовжує функціонувати університетська клініка (консультативно-лікувальний центр). В ньому за 6 місяців 2008 відбулося понад 7 тис. відвідувань, проконсультовано 2810 хворих. У лабораторному відділенні виконано більше 18 тис. досліджень. На базі центру розгорнута стоматологічна поліклініка, оснащена сучасним обладнанням, в якій викладачі стоматологічних кафедр надають терапевтичну та хірургічну допомогу населенню міста та області.

ВПРОВАДЖЕННЯ КОМП'ЮТЕРНИХ ТЕХНОЛОГІЙ

Входження у світовий медичний освітній простір вимагає впровадження в навчальний процес сучасних інформаційних технологій. Така робота в університеті проводилася і буде проводитися планово відповідно до «Етапів формування системи електронного навчання ТДМУ», затверджених 2006 року.

МОЗ України поставлене завдання для медичних університетів на найближчу перспективу – створення єдиного інформаційного простору для медичних та фармацевтичних навчальних закладів (формування банків методичного забезпечення навчального процесу, атестованих курсів, нових інноваційних технологій в медицині тощо).

Створення спільних комп'ютерних мереж вищих медичних навчальних закладів – новий актуальний напрямок у світовій медичній освіті. Так, 12 травня 2008 року делегация ТДМУ взяла участь у засіданні Координаційної ради зі створення мережі МЕФАНЕТ. Нині МЕФАНЕТ – це проект, спрямований на розвиток і посилення співпраці між чеськими та словацькими медичними факультетами щодо прогресу у викладанні медичних дисциплін з використанням інформаційно-комунікаційних технологій.

При розробці Web-порталу університету було використано досвід провідних європейських та американських університетів. За своїми функціональними можливостями наш портал не поступається іншим навчальним системам.

З метою забезпечення якості представлених на Web-порталі матеріалів для інспекторів деканатів затверджено «Пам'ятку для роботи інспекторів деканатів з електронною навчально-методичною документацією». Відповідно до неї інспектори здійснюють роботу з перевірки та налаштування електронної навчально-методичної інформації відповідних факультетів щодня з 9.00 до 15.00.

Наступними кроками з формування Web-порталу є:

– проведення кафедрами за допомогою засобів Web-порталу електронного тестування студентів, після проходження тестування результати розсилаються на Web-сторінку студентів та викладача групи;

– надання можливості деканатам робити аналіз успішності студентів через Web-портал. Інтегрування інформаційної системи електронного навчання з програмою «Контингент».

З метою активного впровадження комп'ютерних технологій у навчальний про-

цес проводили курси для викладацького складу, лаборантів а також інспекторів деканатів.

Окремо слід зупинитися на застосуванні комп'ютерних технологій при проведенні семестрових тестових іспитів. Зазначимо, що тут ми також опиралися на європейський досвід і зараз наша система незалежного тестування нічим не поступається тій, яку використовують у Віденському медичному університеті.

Програмне забезпечення, яке було розроблено відділом інформаційних технологій, містить три головні програми:

– формування кафедрями банку тестових завдань – понад 100 тисяч тестових завдань. Формування буклетів тестових завдань та еталонів відповідей;

– розпізнавання зашифрованих відсканованих робіт студентів та їх оцінювання;

– дешифрування робіт, формування відомостей та розсилка оцінок на сторінки студентів.

Для аналізу валідності тестових завдань уперше в Україні було впроваджено метод на основі гістограм валідності.

Значно зросла матеріально-технічна база, яка необхідна для впровадження комп'ютерних технологій: загальна кількість комп'ютерів становить 552, кількість комп'ютерних залів – 26. Завершуються роботи щодо оптоволоконного під'єднання до «Інтернету» усіх клінічних кафедр.

ВИХОВНА РОБОТА

Створений студентський клуб, працює КВК, гуртки художньої самодіяльності (танцювальна студія, вокальний ансамбль). Студенти П.Сорба і В.Липовий стали лауреатами Всеукраїнського конкурсу читців-гумористів ім. А.Сови та були запрошені до участі в програмі Українського телебачення, яка транслюється на УТ-1, учасники команди КВК, солісти-вокалісти і танцювальна студія «Диско» – стали лауреатами I, II премій Всеукраїнського фестивалю художньої самодіяльності вищих медичних навчальних закладів «Ліра Гіппократа».

Членам студради змінили деякі положення «Статуту студради». Вони самостійно зорганізували виставку художніх полотен студентів медуниверситету, виставку поезій. Працюють члени студради і в гуртожитку, сприяючи дирекції студмістечка у налагодженні порядку та проведенні культурно-виховних і мистецьких заходів. На жаль, і студенти, і професорсько-викладацький колектив університету є нечастими гостями в газеті, хоча на рівні груп проводяться багато цікавих і змістовних заходів, про які варто було б знати всім.

21 грудня на базі нашого університету проводили нараду-семінар ректорів ВНЗ I-IV рівнів акредитації Тернопільської області «Проблеми та шляхи організації дозвілля студентської молоді, створення належних умов проживання у студентських гуртожитках». За результатами перевірки умов проживання та організації виховної роботи наш університет визнаний кращим в області серед ВНЗ III-IV рівнів акредитації.

У березні відбулися змагання студентських спортивних ігор, приурочених 16-річчю Незалежності України. Наш університет серед вищих медичних навчальних закладів III-IV рівнів акредитації посів 3 місце.

.....ВІД СЕРПНЕВОЇ ВЧЕНОЇ РАДИ – ДО СЕРПНЕВОЇ ВЧЕНОЇ РАДИ

ПІДСУМКИ ДІЯЛЬНОСТІ УНІВЕРСИТЕТУ ЗА 2007-2008 НАВЧАЛЬНИЙ РІК І ЗАВДАННЯ НА МАЙБУТНЄ

Хочеться звернутися до всього професорсько-викладацького складу долучитися до проведення зі студентами виховних, культурних, мистецьких заходів, не в питанні організації студентам вечорів відпочинку, а в правильному їх оформленні, спрямуванні, значимості та потребності. І безумовно, велику роль відіграє особистий позитивний приклад викладача.

На жаль, незважаючи на велику проведenu роботу і на те, що видані накази на заборону тютюнопаління та розпивання спиртних напоїв у гуртожитках університету та біля корпусів, зустрічаються випадки куріння, особливо серед студентів-іноземців. Очевидно, деканам та заступникам деканів, кураторам, студраді необхідно посилити роботу щодо забезпечення виконання відповідних наказів. За минулий рік було оголошено 78 доган за порушення навчальної дисципліни, 7 – за порушення правил внутрішнього розпорядку, та відраховано 34 студенти за невиконання навчального плану.

ФІНАНСОВО-ГОСПОДАРСЬКА ДІЯЛЬНІСТЬ

Із загальної суми витрат бюджетне фінансування складає лише п'яту частину, решту університет вишукує самостійно. Основна частина затрат припадає на забезпечення оплати праці працівників університету та розрахунків за комунальні послуги і спожиті енергоносії, які, як і торік, зазнали значних змін у процесі виконання бюджету.

У зв'язку із збільшенням заробітної платні та подорожчанням тарифів на комунальні послуги мала місце тенденція до збільшення фінансування загального фонду. Так, 2007 р. воно становило 10 500 300 грн., 2008 р. – 16 286 600 грн.

У поточному році, відповідно до Закону про Державний бюджет на 2008 рік, збільшився розмір мінімальної заробітної

платні, переглянуто посадові оклади всіх категорій працюючих з 1 січня на 12,5 % та 1 квітня – 1,94 %, наступні підвищення будуть з 1 жовтня – 3,8 % та 1 грудня поточного року – 11%. А з 1 листопада цього року буде запроваджено III етап єдиної тарифної сітки – при цьому розмір мінімальної заробітної платні залишиться без змін, суттєво зміниться розмір коефіцієнтів між тарифними розрядами. Значно підвищаться посадові оклади більш кваліфікованих працівників. Станом на 1 січня 2008 року розмір мінімальної зарплатні складав 515 грн., а на 1 грудня повинен становити 605 грн. Зростання мінімальної зарплатні складе 17,5%. В деяких категоріях спеціалістів посадові оклади будуть підвищені протягом року від 26 % до 32 %. Зростання посадових окладів професорсько-викладацького складу складе від 31 % (асистент, викладач) до 36 % (декани).

Найбільшу питому вагу в доходах університету складає плата за навчання – 87,9 %. У зв'язку з цим щороку доводиться переглядати вартість навчання студентів, лікарів-курсантів, лікарів-інтернів, аспірантів, клінічних ординаторів.

За рахунок збільшення витрат на оплату праці працівників видавництва «Укрмедкнига», зростання цін на поліграфічні матеріали, підвищення тарифів на комунальні послуги переглядається вартість поліграфічних послуг. Для досягнення самокупності комплексу студентського харчування та навчально-оздоровчого комплексу «Червона калина» постійно оновлюється асортимент продукції, переглядається режим роботи цих підрозділів.

Для забезпечення належних умов навчання та проживання студентів, стійкого фінансового стану університету, постійно ведеться робота з вивчення та освоєння можливих додаткових джерел надходження коштів. Необхідно також

переглядати раніше встановлені розміри плати за послуги, але в межах діючих нормативних документів.

АДМІНІСТРАТИВНО-ГОСПОДАРСЬКА ДІЯЛЬНІСТЬ

Найвагомішими здобутками АГЧ за 2007-08 н.р., звичайно, є внутрішнє і зовнішнє облаштування, впорядкування території навчальних корпусів, ЦНДЛ, віварію та приміщень кафедри оперативної хірургії, починаючи від ремонтно-будівельних робіт, закінчуючи умеблюванням меблями власного виробництва і насиченням оргтехнікою та тренажерами.

Служби АГЧ забезпечили успішне переміщення, облаштування та умеблювання на новій базі видавництва «Укрмедкнига»; у корпусі ННІ медико-біологічних проблем – ремонт та облаштування навчальної біологічної лабораторії, мікробіологічної і паразитологічної лабораторій, навчальної тематичної кімнати дослідження серцево-судинної системи, яка є взірцем оформлення навчальних кімнат кафедри нормальної фізіології.

Збудовано теплий перехід до роздягальні навчального корпусу стоматологічного факультету. У кафетерії гуртожитків, що на вул. Живова, 5, облаштовано інтернет-кафе на 32 комп'ютерних місця. Доукомплектовано університетську бібліотеку мережею з 43 комп'ютерів; нові комп'ютерні класи отримав стоматологічний факультет. Причому, всі меблі під ці 95 комп'ютери виготовлено у нашому меблевому цеху.

На часі вирішення питання опалення гуртожитків №№ 3, 4 і корпусу ННІ медсестринства, адже цього року вийшов термін і можливість експлуатації власної котельні. Наразі замовлено технічну документацію на можливість встановлення дахової котельні.

У перспективі на майбутнє:

клінічних залів в навчальному корпусі на вулиці Чехова, 3.

Відповідальний: декан стоматологічного факультету доц. Я.П.Нагірний. *Термін виконання:* до 10 вересня 2008 р.

11. Розробити заходи щодо добору та прийому на роботу висококваліфікованих науково – педагогічних кадрів, формування кадрового потенціалу університету шляхом залучення до наукової і педагогічної діяльності обдарованої молоді.

Відповідальний: проректор з наукової роботи проф. М.І.Швед. *Термін виконання:* протягом року.

12. Поліпшити роботу ради молодих вчених, студентського наукового товариства, забезпечити систематичну участь молодих вчених та студентів у науковій роботі університету.

Відповідальний: проректор з наукової роботи проф. М.І.Швед. *Термін виконання:* протягом року.

13. Активізувати роботу студентського самоврядування, залучити студентів до вирішення питань діяльності університету, організації навчального і наукового процесів, впорядкування студентських гуртожитків, спортивних майданчиків та прилеглих до них територій.

Відповідальний: проректор з науково-педагогічної роботи та соціальних питань доц. О.Б. Слабий. *Термін виконання:* протягом року.

14. Вжити заходів щодо гарантування безпеки перебування іноземних студентів на території України, недопущення виникнення конфліктних ситуацій між іноземними студентами та громадянами України.

Відповідальний: проректор з науково-педагогічної роботи та соціальних питань доц. О.Б. Слабий. *Термін виконання:* протягом року.

15. До початку занять з лікарями-інтернами та лікарями-курсантами забезпечити підготовку навчально-виробничих планів з

– ремонту цокольних приміщень: морфологічного корпусу (під лекційну аудиторію та анатомічну залу з оснащенням їх поліфункціональними відеосистемами і оформленням по типу анатомічного театру), біологічного (під лабораторію кафедри фармакогнозії), фармацевтичного (під наукову лабораторію – праве крило та під студентське кафе – ліве крило).

– корпусу на вул. Чехова, 3 (під навчальну стоматологічну лабораторію), вул. Чехова, 7 (під зуботехнічну лабораторію), віварію (під студентське кафе та інші допоміжні приміщення), адміністративного корпусу (під гардероб, архів та сервісний центр для студентів і викладачів);

– ремонту корпусів: адміністративного (облаштування на базі кабінету ректора, першого проректора та приймальної відділу інформаційних технологій та центру незалежного тестування; 2-й поверх, ліве крило – облаштування приміщень під зал засідань вченої ради і ректорату; 2-й і 3-й поверхи – заміна дверних блоків, укладання ламінованої підлоги у коридорах і навчальних кімнатах; 4-й поверх – зміна дверних блоків, перенос музею в холл, облаштування нової лекційної аудиторії та методичного кабінету);

– біологічного (капітальний ремонт 2-го та 3-го поверхів із заміною підлог, вікон, дверних блоків у коридорах і навчальних кімнатах; ремонт та облаштування усіх навчальних кімнат під обов'язково тематичні з виготовленням спец меблів), гуртожитку №4 (завершення ремонту лівого крила під студентське кафе та інтернет-клуб). На часі заміна покрівлі дахів готелю і профілакторію НОК «Червона калина».

Щире спасибі всім працівникам університету за сумлінну працю та відповідальне ставлення до виконання своїх обов'язків.

ПРОЕКТ РІШЕННЯ

1. Продовжити впроваджувати інноваційні, комп'ютерні, інтерактивні технології навчання та забезпечити застосування в навчальному процесі сучасних наукових досягнень, які базуються на засадах доказової медицини.

Відповідальний: перший проректор проф. І.Р.Мисула. *Термін виконання:* протягом року.

2. Забезпечити впровадження в навчальний процес щоденного дистанційного тестування контролю знань студентів на основі програми Moodle та методики визначення вальності тестів.

Відповідальний: проректор з науково-педагогічної роботи з впровадження нових технологій проф. В.П.Марценюк. *Термін виконання:* до 15 вересня 2008 р.

3. Впровадити дистанційну форму навчання для студентів спеціальності «Сестринська справа» освітньо-кваліфікаційного рівня «Бакалавр».

Відповідальний: перший проректор проф. І.Р.Мисула. *Термін виконання:* протягом року.

4. Забезпечити належну експертизу та якісну підготовку рукописів навчально – методичної літератури, що надсилається до МОЗ та МОН України для надання відповідного грифу, їх відповідність новим навчальним програмам та кредитно-модульній системі організації навчального процесу.

Відповідальний: перший проректор проф. І.Р.Мисула. *Термін виконання:* протягом року.

5. Регулярно поповнювати кафедральні банки тестами з метою підготовки студентів до складання ліцензійних іспитів «Крок». Розробити заходи щодо підвищення якості знань студентів на ліцензійних іспитах «Крок».

Відповідальний: голова комісії з підготовки та проведення ліцензійних іспитів «Крок», доц. Р.В.Свистун. *Термін виконання:* до 1 жовтня 2008 р.

6. Забезпечити належну якість об'єктивного структурованого клінічного іспиту, придбати необхідні фантоми, муляжі, залучити волонтерів.

Відповідальний: декан медичного факультету проф. А.Г.Шульгай. *Термін виконання:* до 1 жовтня 2008 р.

7. Поліпшити стан аграрно-ботанічної ділянки університету, ефективно використовувати її у навчальному процесі та під час лінійної виробничої практики студентів.

Відповідальний: декан фармацевтичного факультету доц. Л.В.Соколова. *Термін виконання:* протягом 2009 року.

8. Підготувати в МОН України пакет документів для проведення акредитації спеціальності «Стоматологія».

Відповідальний: декан стоматологічного факультету доц. Я.П.Нагірний. *Термін виконання:* до 1.02.2009 р.

9. Активізувати роботу з підготовки науково-педагогічних кадрів на стоматологічному факультеті, забезпечити своєчасне виконання викладачами факультету запланованих кандидатських та докторських дисертацій.

Відповідальний: проректор з наукової роботи проф. М.І.Швед. *Термін виконання:* протягом року.

10. Зміцнити матеріально-технічну та навчально-методичну базу новостворених кафедр стоматологічного факультету, закупити і встановити стоматологічні установки, стоматологічні крісла і фантоми. Завершити оснащення зубо-протезної лабораторії та

фахів «Дерматовенерологія» та «Інфекційні хвороби».

Відповідальний: декан ФПО проф. Є.М.Стародуб. *Термін виконання:* 30 вересня 2008 р.

16. Підвищити ефективність інформаційного забезпечення користувачів бібліотеки університету за рахунок впровадження в її роботу програмного забезпечення ІРБІС. Розширити базу даних «Електронна бібліотека» за рахунок створення ретроспективної електронної колекції періодичних видань шляхом їх сканування.

Відповідальний: завідувач бібліотеки Д.М.Тараненко. *Термін виконання:* лютий 2009 р.

17. Забезпечити виконання ремонтно-будівельних робіт відповідно до затвердженого титульного переліку на 2008 рік.

Відповідальний: проректор з науково-педагогічної роботи та соціальних питань доц. О.Б.Слабий. *Термін виконання:* до 31 грудня 2008 р.

18. Впровадити заходи щодо скорочення витрат енергопостачання та підготовки корпусів і гуртожитків університету до нового опалювального сезону. Вирішити питання обігріву гуртожитків №3, №4, ННІ медсестринства.

Відповідальний: проректор з науково-педагогічної роботи та соціальних питань доц. О.Б.Слабий. *Термін виконання:* до 15 вересня 2008 р.

19. Провести ремонтні роботи з облаштування навчальної стоматологічної та зуботехнічної лабораторії у цокольних приміщеннях корпусів за адресами вул. Чехова, 3 і вул. Чехова, 7.

Відповідальний: проректор з науково-педагогічної роботи та соціальних питань доц. О.Б.Слабий. *Термін виконання:* до 1 вересня 2008 р.

МЕДИКИ ДОПОМАГАЛИ ПОДОЛАТИ СТИХІЮ

Кілька тижнів минуло від часу повені на Тернопіллі, але люди й досі не можуть оговтатися. Велика вода принесла із собою великі біди. А ще вона показала, якими насправді є люди.

Головний лікар Монастирської районної лікарні Стефанія Підгірна разом з колегами була у числі перших, хто кинувся рятувати людей від стихії. І вдень, і вночі разом з бригадами медиків вивозила потерпілих із зони лиха. Але чогось особливого у цьому вона не вбачає, бо, як зізналася, медик просто зобов'язаний допомагати людям.

— Старші люди пам'ятають негоди 1941 та 1969 років, тоді також деякі села потерпіли від повені, але вона була не такою потужною, — каже Стефанія Підгірна. — Цього разу у нашому районі були підтоплені два населених пункти — селище Коропець та село Устя-Зелене. Найбільше постраждало Устя-Зелене. Стрімкі потоки Дністрової води, що неслися центральною вулицею села, буквально розділили його навпіл. Разом з фельдшером станції швидкої допомоги Галею Садловською та водієм дісталася Устя-Зеленого, щойно емнесники оповістили про негоду. Але вода прибувала так швидко, і з такою силою, що пересуватися на кареті швидкої допомоги було неможливо. Сільське керівництво надало нам звичайний трактор К-700, на ньому ми й евакуйовували потерпілих.

Людські помешкання затопило за якихось кілька годин, потерпіла й Устя-Зелена дільнична лікарня, вона опинилася у зоні, де вода сягала найвищого рівня, перший поверх був весь у воді, там мешкали самотні люди поважного віку. Тому всіх хворих перемістили на другий поверх, туди доправили й 22 потерпілих з навколишніх обійсть. Звісно, таку кількість людей невеличка лікарня не могла розмістити, тому на цьо-

му ж тракторі К-700 почали переправляти потерпілих у більш безпечні місця. Передовсім неповнолітніх дітей, а потім й інших доправили в приміщення місцевої школи та колишньої контори колгоспу. Не всі хотіли й вірити, що потрібно рятуватися, хтось намагався перетнути дорогу, яку залило на два метри, самотійно. Якось бабуся вилізла на горище й не погоджувалася покидати свою домівку. У перші години стихії ніхто й не сподівався, що вода може нести таку загрозу. Але коли люди побачили, що вода прибуває ще з більшою силою, злива не припиняється, до того ж уже минає ніч, а буря розгоряється, в деякого виник панічний страх, головний біль, загострилися серцеві хвороби, підвищився тиск. Тому зорганізували ще кілька медичних бригад, які змінювалися кожні 12 годин і надавали медичну та психологічну допомогу. Їх очолили лікарі швидкої допомоги Лариса Косар, Роман Кравець та завідувача станцією швидкої допомоги Ніна Воробець.

До своїх домівок люди почали повертатися лише на другий-третій день, коли велика вода поволі почала спадати. Багато залишили на подвір'ях чи пасовищах птицю, домашніх тварин, худобу, люди переживали.

Зараз воду з обійсть мешканців Устя-Зеленого відкачали, почистили й дезінфікували криниці, але користуватися ними не можна, позаяк туди ще потрапляють ґрунтові брудні води. Тому мешканці й зараз користуються бутильованою водою, підвозять її на молоковозах. Усі овочі та фрукти, що торкалися землі, їсти також заборонено, аби уникнути кишкових інфекцій. Для боротьби з ними, а також для лікування інших захворювань, у район надійшла добродійна допомога від держави — медикаменти на 10 тисяч гривень.

— Під час повені підтопило й домівки медиків, тому склали списки всіх, хто потерпів і сподіваємося на допомогу від української медичної спілки, яка оголосила про збір коштів, — каже Стефанія Підгірна.

Лариса ЛУКАЩУК

ДО УВАГИ СТУДЕНТІВ 6 КУРСУ МЕДИЧНОГО ФАКУЛЬТЕТУ, ЯКІ НАВЧАЮТЬСЯ НА КОНТРАКТНИХ УМОВАХ

Оголошується конкурс для випускників 2009 року медичного факультету на переведення на бюджетну форму навчання з подальшим розподілом у заклади охорони здоров'я, що розташовані у сільській місцевості: (лікарів загальної практики-сімейних лікарів, лікарів-лаборантів, лікарів-патологоанатомів, лікарів-педіатрів, лікарів-рентгенологів, лікарів-станцій швидкої та невідкладної медичної допомоги, лікарів-терапевтів дільничних, лікарів-фтизіатрів, лікарів санітарного профілю).

Умови участі у конкурсі:

1. Укладання контракту на відпрацювання в комунальних закладах охорони здоров'я

(ЦРЛ, РЛ, ДЛ, СЛА) не менше трьох років після закінчення навчання в інтернаті.

2. Жителі сільської місцевості, що навчаються за рахунок власних коштів.

3. Студенти із малозабезпечених сімей, дохід на члена сім'ї якої на рівні прожиткового мінімуму.

4. Середній бал успішності протягом всього періоду навчання не менше 4,0.

5. Відсутність академічної заборгованості.

6. Успішно складений ліцензований інтегрований іспит «Крок-1» (з результатом не нижче 60%).

7. Активна участь у роботі органів студентського самоврядування та громадському житті вищих навчальних закладів.

8. Активна участь в роботі наукових гуртків та членство у наукових товариствах.

Заяви приймають у деканаті

ОБ'ЄКТИВ

Олександра МЕЛАЛУД, Тетяна ОСАДЦЯ та Ірина ЧУБАТА, студентки фармацевтичного факультету

Ігор МИСАРОВИЧ, студент медичного факультету

МЕДПІДРОЗДІЛИ

ХВОРИ ВИБИРАЮТЬ ЛІКАРІВ, А НЕ МЕДИЧНИЙ ЗАКЛАД

До Великобірківського стаціонару Тернопільської ЦРЛ звертаються за медичною допомогою не лише мешканці Тернопільського, а й сусідніх районів та обласного центру

В автобусі, який прямував з Підволочиська до Тернополя, випадково стала слухачем діалогу двох жінок. З розмови пасажирок дізналася, що одна з них їде у Великі Бірки провідати хвору сестру, яка проходить курс лікування у медичному закладі. Відверто, здивувалася, чому мешканка Підволочиського району не звернулася за медичною допомогою до лікувального закладу у своєму райцентрі чи в Тернополі. Але, по-

чувши фразу, «Знали б ви, які у Великобірківській лікарні досвідчені й чуйні медики!», одразу зробила висновок: хворі вибирають не лікувальний заклад, а лікарів.

Щороку до Великобірківського стаціонару Тернопільської центральної лікарні звертається за допомогою чотири тисячі пацієнтів. І не лише мешканці Тернопільського, а й Підволочиського, Збарзького районів та міста Тернополя. «Це заслуга нашого колективу», — не без гордості говорить заступник головного лікаря з лікувальної роботи ЦРЛ Віталій Сахан.

52 дбайливих медичних працівників, з яких 19 лікарів, обслугову-

ють пацієнтів стаціонару. Працює у лікувальному закладі чимало молодих спеціалістів. Є серед медиків і такі, хто віддав служінню клятві Гіппократа не один десяток літ. Майже 50 років на варті людського здоров'я стоять Леся Гавліч, Ярослава Охольська, Любов Радецька, Ганна Мацелюк. Своїм колективом заступник головного лікаря з лікувальної роботи ЦРЛ Віталій Сахан пишається. Задоволені дбайливим ставленням медичного персоналу й пацієнти.

— Нашій лікарні — понад п'ятдесят років, — розповідає Віталій Сахан. — Перших пацієнтів лікувальний заклад прийняв у 1940-х роках. 1980 року введено в дію новий терапевтичний

відділ, 1989 — хірургічний. Спочатку стаціонар був розрахований на 30 місць, згодом — на 40, відтак — на 50. Тепер тут можуть стаціонарно лікуватися 124 пацієнти.

У Великобірківському медичному закладі — шість відділень: терапевтичне, неврологічне, хірургічне, травматологічне, гінекологічне та дитяче. До послуг пацієнтів клінічна та біохімічна лабораторії, фізіотерапевтичний кабінет. Лікарня має пункт швидкої допомоги та ургентно-хірургічну службу. Є у селищі Великі Бірки філія Тернопільської центральної районної поліклініки, де працюють одинадцять лікарів. У стаціонарі хворі

ТЕРНОПІЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМ. І.Я. ГОРБАЧЕВСЬКОГО ОГОЛОШУЄ КОНКУРС ІЗ ВСТУПУ У МАГІСТРАТУРУ ЗА СПЕЦІАЛЬНІСТЮ:

— «сестринська справа» — 30 місць.

Термін подання документів — з 1 до 31 серпня.

Особи, які бажають вступити до магістратури, подають на ім'я ректора університету заяву, до якої додають:

а) особисто заповнений листок з обліку кадрів;

б) копію диплома про базову вищу медичну освіту і присвоєння кваліфікації бакалавра медичної сестри за спеціальністю «сестринська справа»;

в) витяг із трудової книжки;

г) список опублікованих наукових праць та винаходів і раціоналізаторських пропозицій (за наявності);

Адреса: м. Тернопіль, майдан Волі, 1 тел 52-45-54.

Новини

ЗДОРОВ'Я ТА ЦИГАРКА — РЕЧІ НЕСУМІСНІ

На зустрічі зі старшокласниками школи в селі Яструбове, що в Козівському районі, фельдшер місцевого ФАПУ Валентина Колосівська розповіла про шкоду від тютюнопаління, яке згубно діє на організм людини. Молодої — тим паче. А в нас, на жаль, палять скрізь: на роботі, вдома, на вулиці. Учні — у шкільних туалетах і в кушах за школою. Більшість починає курити в 13-14 років, як наслідок — уповільнюється ріст, погіршується зір, слабшає пам'ять. Відсутність морально-психологічних установок на здоровий спосіб життя і відповідного виховання — одна з причин появи у значній частині підлітків цієї шкідливої звички.

Фельдшер наголосила, що тютюнопаління є одним з факторів розвитку серцево-судинних, шлунково-кишкових, онкологічних, легеневих захворювань. Йшлося також про переваги життя без цигарок, про те, як позбутися шкідливої звички.

Надія ГОРОШКО

зцілюються не лише тілесно, а й духовно. Торік у відділенні облаштували капличку, місцевий парох відправляє Богослужіння, на яке віддати хвалу Богу і попросити здоров'я приходять медичні працівники, пацієнти і навіть мешканці селища.

Має колектив Великобірківського стаціонару свої турботи. Потребує оновлення матеріально-технічна база, чекають на капітальний ремонт приміщення корпусів. Але це не є перешкодою для роботи медиків. Люди у білих халатах свято виконують свій обов'язок — повертають людям найдорожчий скарб — здоров'я.

Марія БЕЗКОРОВАЙНА

**МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
НАКАЗ**

15.08.2008 м. Київ № 465
На виконання постанови КМ України від 09.07.2008 № 633

Відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 09.07.2008 № 633 «Про державне замовлення на підготовку фахівців, науково-педагогічних та робітничих кадрів, підвищення кваліфікації та перепідготовку кадрів (післядипломна освіта)» з метою ліквідації кадрового дефіциту лікарів у державних закладах охорони здоров'я та ефективного використання випускників вищих медичних навчальних закладів, які навчалися на контрактних умовах

НАКАЗУЮ:

1. Затвердити критерії відбору претендентів для переведення на 6 курс з контрактної форми навчання на бюджетну форму навчання у 2008/2009 навчальному році.

2. Затвердити Примірні квоти для вищих медичних навчальних закладів III-IV рівнів акредитації, згідно з якими проводити переведення студентів на 6 курс з контрактної форми навчання на бюджетну у 2008/2009 навчальному році.

3. Ректорам вищих медичних навчальних закладів III-IV рівнів акредитації:

3.1. До 25 серпня 2008 року визначити та подати на затвердження до Міністерства охорони здоров'я України списки студентів медичних факультетів вищих медичних навчальних закладів III-IV рівнів акредитації, які навчаються за спеціальностями «лікувальна справа», «педіатрія», «медико-профілактична справа», для переведення на 6 курс з кон-

трактної форми навчання на бюджетну відповідно до критеріїв відбору претендентів та затверджених квот.

3.2. Протягом вересня 2008 року забезпечити переведення студентів медичних факультетів вищих медичних навчальних закладів III-IV рівнів акредитації, відповідно до затверджених Міністром охорони здоров'я України списків.

3.3. Укласти угоди з особами, які переводяться з контрактної форми навчання на бюджетну, на відпрацювання в державних і комунальних закладах охорони здоров'я не менше трьох років після закінчення навчання в інтернаті (форма угоди додається).

4. Департаменту економіки і фінансової політики здійснити заходи щодо забезпечення фінансування навчального процесу осіб, які будуть переведені з контрактної форми навчання на бюджетну.

5. Департаменту кадрової політики, освіти та науки і Департаменту економіки і фінансової політики внести відповідні зміни до статистичної і фінансової звітності та прогнозних показників на 2008-2009 роки.

6. Департаменту кадрової політики, освіти та науки здійснювати постійний моніторинг працевлаштування лікарів, які навчалися за кошти державного бюджету та на контрактних умовах.

7. Контроль за виконанням наказу покласти на заступника Міністра охорони здоров'я Лазоршинця В.В.

В.о. Міністра В.Г. БІДНИЙ

КРИТЕРІЇ

добору претендентів для переведення на 6 курс вищих медичних навчальних закладів III-IV рівнів акредитації з контрактної форми навчання на бюджетну форму навчання у 2008/2009 навчальному році

1. Студенти з числа членів сімей, які проживають у населених пунктах, розташованих у місцевостях, оголошених зонами надзвичайної екологічної ситуації Указом Президента України від 28 липня 2008 р. N 682 (682/2008), та постраждали від стихійного лиха, що навчаються за кошти фізичних (юридичних) осіб.

2. Жителі сільської місцевості, що навчаються за рахунок власних коштів.

3. Студенти із малозабезпечених сімей, дохід на члена сім'ї якої на рівні прожиткового мінімуму.

4. Укладання угоди на відпрацювання в державних і комунальних закладах охорони здоров'я не менше трьох років після закінчення на-

вчання в інтернаті.

5. Середній бал успішності протягом всього періоду навчання не менше 4,0.

6. Відсутність академічної заборгованості.

7. Успішно складений ліцензований інтегрований іспит «Крок-1» (з результатом не нижче 60 %).

8. Активна участь у роботі органів студентського самоврядування та громадському житті вищих навчальних закладів.

9. Активна участь в роботі наукових гуртків та членство у наукових товариствах.

Директор Департаменту кадрової політики, освіти і науки М.В. БАНЧУК

Студенти Тетяна МРИКАЛО та Володимир ЗАХІДНИЙ

ТИПОВА УГОДА

про підготовку фахівців із вищою освітою з особою, яка переводиться з контрактної форми навчання на бюджетну відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 09.07.2008 № 633

ДОДАТОК до наказу МОЗ України від _____ № _____

м. Київ

" ____ " _____ 2008 р.

(найменування вищого навчального закладу, його підпорядкованість)

що далі іменується ВМНЗ, в особі керівника _____

(прізвище, ініціали)

та студент _____

(прізвище, ім'я та по батькові)

(курс, факультет: _____)

спеціальність: _____

), який дали іменується Студент та/або Інтерн, Працівник, уклали цю угоду про наступне:

1. ВМНЗ зобов'язується

1.1. Забезпечити якісну теоретичну та практичну підготовку фахівця згідно з навчальними планами та програмами і вимогами освітньо-кваліфікаційних рівнів.

1.2. Забезпечити умови для навчання Студента;

1.3. Забезпечити можливість користування Студентом бібліотеками, читальними залами, навчальною літературою, комп'ютерною технікою, об'єктами спортивно-оздоровчого, соціально-побутового та культурного призначення.

1.4. Після закінчення навчання й отримання відповідної кваліфікації видати Студенту документ про освіту встановленого зразка.

1.5. Забезпечити Студента першим робочим місцем в державному/комунальному закладі охорони здоров'я після закінчення навчання та одержання відповідної кваліфікації в установленому порядку.

2. Студент зобов'язується

2.1. Виконати в повному обсязі навчальну програму відповідної фахової спрямованості, оволодіти теоретичними знаннями та практичними навичками, що передбачені вимогами відповідних кваліфікаційних характеристик фахівця і його майбутньої професійної діяльності за спеціальністю.

2.2. Виконувати правила внутрішнього розпорядку.

2.3. Дбайливо ставитися до приміщень, обладнання, приладів, навчальної, довідкової методичної літератури, комп'ютерної техніки та іншого майна, що належить ВМНЗ. В разі заподіяння шкоди майну ВМНЗ нести матеріальну відповідальність згідно з законодавством України.

2.4. Прибути після закінчення ВМНЗ на місце направлення на роботу в установленні термін.

2.5. Після закінчення інтернатури в місячний термін приступити до роботи на умовах трудового контракту.

2.6. Відпрацювати за місцем призначення не менше ніж три

роки після закінчення інтернатури.

2.7. В разі відрухування з ВМНЗ, відмови їхати за призначенням на роботу, відрухування з інтернатури, звільнення з роботи за місцем направлення – відшкодувати вартість навчання, фактичні витрати, пов'язані з навчанням, суму витрат, понесених роботодавцем за період проходження інтернатури.

3. Строк дії угоди

3.1. Угода набирає чинності з моменту підписання її сторонами та діє до закінчення трирічного строку відпрацювання Студентом за місцем призначення.

3.2. Період тимчасової непрацездатності молодого спеціаліста (Працівника), відпустки по догляду за дитиною продовжує строк дії цієї угоди.

3.3. Дострокове розірвання цієї угоди з відшкодуванням витрат можливе у таких випадках:

- за ініціативою ВМНЗ у разі невиконання Студентом зобов'язань, передбачених пунктами 2.1-2.6 цієї угоди;

- за заявою студента, в період навчання на шостому курсі ВМНЗ;

- відмови їхати за призначенням на роботу;

- звільнення з роботи.

3.4. Дострокове розірвання цієї угоди без відшкодування витрат можливе у таких випадках:

- встановлення I або II групи інвалідності, внаслідок чого Студент, Інтерн, Працівник не може стати до роботи (продовжити роботу) за місцем призначення;

- встановлення I або II групи інвалідності у чоловіка (дружини) Студента, Інтерна, Працівника, або у одного з його батьків;

- у разі проходження чоловіком (дружиною) військової служби (крім строкової), в тому числі за контрактом, на посадах рядового, сержантського та старшинського складу, прапорщиків, мічманів та офіцерів у Збройних силах, Національній гвардії, Прикордонних військах, Службі безпеки, а також інших військових

формуваннях, створених відповідно до законодавства України, та служби в органах внутрішніх справ поза місцем розташування замовника.

4. Відповідальність сторін та вирішення спорів

4.1. У разі дострокового розірвання цієї угоди Студент, Інтерн, Працівник у місячний строк з моменту розірвання сплачує:

ВМНЗ – вартість навчання та фактичні витрати, пов'язані з навчанням у ВМНЗ та в інтернаті за місцем проходження;

Роботодавцю (за місцем призначення) – суму витрат, понесених роботодавцем за період проходження інтернатури;

Роботодавцю (за місцем призначення) – неустойку, в разі якщо це передбачено умовами трудового контракту.

4.2. У разі відмови Студента, Інтерна, Працівника добровільно відшкодувати витрати, зазначені у пункті 2.7. та 4.1. договору, стягнення цих витрат здійснюється у судовому порядку.

4.3. Спірні питання, які можуть виникати між сторонами, вирішуються шляхом переговорів, а у разі неможливості врегулювати спір - у судовому порядку.

4.4. Сторони звільняються від відповідальності за часткове чи повне невиконання взятих на себе зобов'язань за цим договором у разі, якщо це невиконання стало наслідком обставин непереборної сили.

5. Зміни та доповнення

5.1. Зміни та доповнення до цієї угоди вносяться шляхом підписання додаткових угод.

6. Інші положення

6.1. Дострокове розірвання цієї угоди здійснюється шляхом письмового повідомлення стороною за ініціативою якої відбувається розірвання.

6.2. Угоду складено у двох примірниках, які зберігаються у кожній зі сторін і мають однакову юридичну силу.

7. Реквізити сторін

Повна назва вищого навчального закладу: _____	Відомості про Студента (інтерна, працівника): Дом. адреса: _____
Адреса: _____	Дом. телефон: _____
Ректор _____ (прізвище, ім'я та по батькові)	Паспорт: _____ (серія, номер, ким і коли виданий)
_____ (підпис)	Студент: _____ (прізвище, ім'я та по батькові)
Головний бухгалтер _____ (прізвище, ім'я та по батькові)	_____ (підпис)
_____ (підпис)	" " _____ 2008 р.

До 50-річчя обласної комунальної клінічної лікарні

ВІДДІЛЕННЯ МАЛОІНВАЗИВНОЇ ХІРУРГІЇ

Зрештою, Тернопіль став в Україні третім після Києва та Одеси містом, де взялися за втілення в життя проекту малоінвазивної хірургії. Власне, цю справу вдалося успішно зорганізувати завдяки спільним зусиллям обласної клінічної комунальної лікарні та Тернопільського державного медуніверситету ім. Івана Горбачевського. Нині колектив відділення забезпечує краян кваліфікованою хірургічною, гінекологічною, урологічною, торакальною, ортопедичною допомогою з використанням сучасних малоінвазивних методик. Ця галузь медицини, яку ще нещодавно вважали недешеву, тепер стала доступною для широкого загалу хворих. Ледей не шістдесят відсотків пацієнтів, які лікувалися тут, — мешканці районів Тернопілля. За рік у цьому медпідрозділі в середньому виконують майже півтисячі оперативних втручань. Під керівництвом Олександра Леонідовича Коваль-

Вісім років тому в обласній клінічній комунальній лікарні урочисто відкрили відділення малоінвазивної хірургії. Його створення вимагало саме сьогодні. Нині тут трудяться понад тридцять медпрацівників, з яких — сім лікарів. Очолює підрозділ доцент Олександр Ковальчук. 1994 року він закінчив Тернопільський державний медичний інститут. Завідував операційним блоком другої Тернопільської міської лікарні, був асистентом кафедр сестринської справи, а відтак — шпитальної хірургії. 2000 року захистив кандидатську дисертацію. Олександр Леонідович пройшов чимало курсів з лапароскопії не лише в рідній країні, а й у Польщі, Німеччині та Франції.

лати оснастили окремими санвузлами з душовими кабінами та електричними бойлерами, холодильниками, телевізорами. Є також система відеоспостереження, за допомогою якої медичний персонал проводить відеомоніторинг за хворими. Налагодили й внутрішню комп'ютерну мережу, яку під'єднали до «Інтернету». В ній — база даних про пацієнтів, які перебували на ліку-

тимедійного компакт-диску «Лапароскопічна хірургія». Це медпідрозділ, який надто технічно залежний, потребує спеціального інструментарію, навчання кадрів як у нашій країні, так і за її межами. Тож лікарі відділення стажувалися в Інституті хірургії та трансплантології Академії медичних наук України, у Варшавському онкоцентрі ім. Марії Складовської-Кюрі, у Французькій лапароскопічній школі, в Московській академії післядипломної освіти. Цього року Олександр Ковальчук відвідав потужну клініку в американському штаті Південна Кароліна, де досить ефективно використовують новітні досягнення ендоскопічної хірургії. Зокрема, мав змогу побувати в операційній одного із шпиталів, де операційні втручання виконували за допомогою роботи.

Олександр КОВАЛЬЧУК, завідувач відділення, доцент

Олександр Ковальчук каже, що таких потужних навчальних центрів в Європі є чотири і пишається тим, що саме в Тернополі вдалося створити подібну структуру (до речі, першу як в Україні, так і на просторах СНД).

У відділенні малоінвазивної хірургії помітне постійне зростання кількості оперативних втручань. Пацієнти підкреслюють не лише високий фаховий рівень лікарів цього підрозділу, а й зазначають, що відчувають тут завжди тепле ставлення до себе середнього та молодшого персоналу. Очолює медсестринський колектив відділення Ірина Олександрівна Сусла. В обласній клінічній лікарні вона працює десять років. Спочатку була палатною медсестрою стоматологічного підрозділу, а 2000 року її призначили старшою медичною сестрою відділення малоінвазивної хірургії. Закінчила медичний коледж Тернопільського медуніверситету, а згодом в альма-матер здобула і диплом бакалавра. Між іншим, ще кілька її підлеглих мають вищу медсестринську освіту.

Ірина Сусла мовить, що серед основних завдань середнього та молодшого медперсоналу — виконання лікарських призначень, догляд за хворими, дотримання санепідемічного режиму. Медсестри, які беруть безпосередню участь в оперативних втручаннях, опісля разом з лікарями проводять перев'язки хворим.

Торішнього квітня відділення малоінвазивної хірургії отримало статус обласного Центру малоінвазивної хірургії. Тут бачать яскраві обрії перспективного розвитку. Є чимало задумів, планів, які, сподіваються, їм вдасться втілити в життя.

Щоправда, прикро, що наразі в нашій країні немає державної програми розвитку ендоскопічної хірургії. За словами доцента Олександра Ковальчука, ендоскопічна хірургія розвивається радше завдяки прагненням і зусиллям керівництва лікарень, клінік, самих хірургів.

Микола ВІЛЬШАНЕНКО

Операцію проводить доцент ТДМУ Олександр КОВАЛЬЧУК (ліворуч)

чука операції у відділенні проводять, зокрема, лікарі з вищими атестаційними категоріями, члени Європейської асоціації ендоскопічних хірургів, доценти Віктор Васильович Твердохліб, Анатолій Дмитрович Беденюк, Віталій Васильович Мальований.

Доцент Віктор Твердохліб зауважує, що на базі відділення малоінвазивної хірургії лікарі-урологи виконують щороку в середньому до сімдесяти трансуретральних резекцій передміхурової залози, інших типів операційних втручань з приводу урологічних патологій. Доценти Юрій Грубар та Юрій Смороцьок, інші ортопеди-травматологи тут останнім часом стали впроваджувати, крім діагностичної артроскопії, зокрема, й оперативні втручання на колінному суглобі (кожен рік проводять до ста артроскопій).

Відділення малоінвазивної хірургії має стаціонар, операційний блок з автономними ендоскопічними установками, кабінети ультразвукової діагностики та ендоскопії. Щойно переступивши поріг підрозділу, не можуть не вразити пацієнта чудові побутові та санітарно-гігієнічні умови, про які тут подбали. Всі па-

ванні у відділенні та відеоархів із записами проведення оперативних втручань.

Ординаторами відділення працюють лікарі-хірурги Сергій Іванович Дуць і Віктор Васильович Мельничук, лікар-гінеколог Лілія Орестівна Краснянська, лікар-анестезіолог Юрій Олексійович Куй-

Ірина СУСЛА, старша медсестра

біда та лікар УЗД Людмила Василівна Балабан. Деякі працівники відділення є співавторами першої монографії в Україні з ендоскопічної хірургії «Лапароскопічна хірургія жовчних шляхів», а також мультимедійного компакт-диску «Лапароскопічна хірургія».

Лікар-хірург Сергій ДУЦЬ

У січні 2007 року на ендоскопічних базах Тернопільського державного медичного університету ім. Івана Горбачевського відкрили курси тематичного вдосконалення «Лапароскопічні та інші малоінвазивні технології в хірургії». Курсантами-хірургами тут стають відповідні фахівці з районів Тернопілля. Вивчали методику виконання ендоскопічних операцій і двадцять хірургів з Львівщини. Варто зазначити, що учасники цих курсів мають змогу не лише вдосконалювати свій фаховий рівень у навчальних кімнатах, спостерігати за проведенням операційних втручань в операційному блоці чи на моніторах, а й відпрацювати технічні нюанси на фантомах. Більше того, оперувати в зооперативній, яку обладнали теж ендоскопічною установкою.

НОВИНИ

БОГДАН ОНИСЬКІВ ОЧОЛИВ ОХОРОНУ ЗДОРОВ'Я КРАЮ

Розпорядженням голови обласної державної адміністрації Юрія Чижмаря начальником головного управління охорони здоров'я ОДА призначено Богдана Оніськіва.

Нового очільника призначили за погодженням Міністерства охорони здоров'я України. До того він обіймав посаду першого заступника начальника управління охорони здоров'я Тернопільської ОДА. Богдан Оніськів — лікар вищої кваліфікаційної категорії, кандидат медичних наук.

Серед головних пріоритетів роботи управління є подальше удосконалення системи охорони здоров'я Тернопільщини шляхом ефективного реформування галузі. Великого значення в медичній сфері будуть й надалі надавати розвиткові сімейної медицини, впровадженню високотехнологічних видів меддопомоги мешканцям краю, оптимізації ліжкового фонду та розв'язанню кадрових проблем.

Першим кроком на цьому шляху вже впевнено можна назвати запровадження на базі обласної клінічної лікарні кардіологічного центру. Відкрити його планують до 50-річчя лікувального закладу, який відзначатимуть восени. А загалом на створення такого центру вже витрачено чотири млн. гривень. Ще 4 мільйони 800 тисяч коштів державних субвенцій підуть на облаштування ліжковий та ремонтні роботи. Також є сподівання, що вже до кінця року стануть до ладу стаціонарне кардіологічне відділення з палатою інтенсивної терапії та відділення інтервенційної радіології. Ще однією приємною звісткою поділився новий начальник — оголошені тендерні пропозиції на закупівлю пересувного цифрового ангиографа, такого довгоочікуваного й необхідного апарату не лише для цієї лікарні, а й усієї області.

— У такий спосіб маємо намір створити цілу систему надання меддопомоги кардіологічним хворим — від первинної ланки до спеціалізованого центру з відділенням інтенсивної терапії, диспансером, кардіологічним відділенням, — сказав Богдан Оніськів.

Лариса ЛУКАЩУК

ЗМАГАЛИСЯ МЕДИЧНІ СЕСТРИ ОБЛАСТІ

На базі обласної комунальної клінічної лікарні відбувся відбірковий обласний тур на проведення II Всеукраїнського конкурсу професійної майстерності медичних сестер. Захід організувало головне управління охорони здоров'я облдержадміністрації.

У теоретичних знаннях і професійній майстерності змагалися 30 учасників — медичних сестер з усіх районів та Тернополя. Усі показали себе кваліфікованими й вмілими фахівцями, за що були нагороджені грамотами головного управління охорони здоров'я ОДА.

Переможцем відбіркового туру, яка візьме участь у II Всеукраїнському конкурсі професійної майстерності медичних сестер, стала медсестра Кременецької ЦРКЛ Інна Кузьмін.

Грамоти учасникам та призи переможцям вручив начальник головного управління охорони здоров'я облдержадміністрації Богдан Оніськів.

(Прес-служба ОДА)

ВІСІМДЕСЯТЕ ЛІТО ПРОФЕСОРА А.ЛОКАЯ

Доктору медичних наук, професору, відміннику вищої школи, відміннику охорони здоров'я Анатолію Івановичу Локаю виповнилося 80 років. Сердечно вітаємо ювіляра й зичимо йому здоров'я, успіхів у роботі, здійснення задуманих планів.

Анатолій Іванович розповідає: «Народили мене 21 серпня 1928 року в одному з мальовничих сіл Поділля, яке має тисячолітню історію. Але, враховуючи стан нашої архівної документації, лише активна участь завідувача сільським музеєм Г.А. Братко допомогла встановити родовід сім'ї з 1728 року». Предки Анатолія Івановича жили й працювали на одному й тому ж подвір'ї понад 250 років!

Людина формується в колі власної сім'ї. Анатолію Івановичу поталанило на батьків. Батько був народним вчителем, шанованою людиною в селі. Мати — сільська трудівниця із живим розумом, добрим серцем, яка, попри всі негаразди, змогла виховати двох синів. Мабуть, від батьків передалася майбутньому вченому впевненість у самовдосконаленні, адже він завжди був першим і в школі, і в медінституті, який закінчив з відзнакою 1955 року.

Після закінчення медінституту Анатолій Іванович працює завідувачем сільської дільничної лікарні на Миколаївщині (1955-1958), вчиться в клінічній орди-

натурі при кафедрі інфекційних хвороб Національного медичного університету (1958-1960), згодом стає асистентом, з 1967 — доцентом, з 1970 — професором кафедри інфекційних хвороб

Тернопільського медичного інституту.

З 1974 до 1999 року професор А.І. Локай очолював кафедру біології. Педагогічна, наукова й громадська діяльність Анатолія Івановича багатогранна. Великою популярністю користувалися лекції педагога і вченого А.І. Локая. Їх образність, простота й доступність, дотепний гумор були високо оцінені студентами. За результатами анкетування професора А.І. Локая

відзначали як одного з кращих лекторів академії.

Наукова діяльність професора А.І. Локая протягом останніх 35 років присвячена токсикології. Він зорганізував наукову лабораторію кафедри біології, де проводили й продовжують здійснювати фундаментальні дослідження отруєнь шапковими грибами, зокрема білою поганкою. Оригінальність досліджень полягає в тому, що використовується нативна отрута білої поганки. Аналіз та узагальнення результатів експериментальної роботи дали можливість розробити клініко-лабораторну діагностику гострих шлунково-кишкових захворювань, яку використовують і наводять донині у «Методичних рекомендаціях»,

виданих НДІ ім. Скліфосовського (Москва). Обґрунтовані методи ефективного комплексного лікування хворих після отруєння білою поганкою з використанням гормональних і коферментних препаратів. Професор А.І. Локай належить до тих дослідників, які віддають свої ідеї учням та послідовникам і в такий спосіб поглиблюють та розширюють пошук вирішення поставлених цілей для досягнення мети. Нині результатом цих

досліджень є чотири докторські та шість кандидатських дисертацій, одержано авторське свідоцтво і п'ять патентів, видано п'ять методичних рекомендацій, затверджених МОЗ України.

Ще 1988 року в лабораторії кафедри біології була обґрунтована доцільність використання таурину в лікуванні отруєнь білою поганкою. Наказом Міністра охорони здоров'я України від 22 жовтня 1997 року таурин дозволений до медичного застосування. Наразі продовжуються дослідження патогенетичного обґрунтування доцільності комплексного лікування отруєнь білою поганкою й іншими лікарськими засобами.

За плідну працю Анатолій Іванович нагороджений значками «Відмінник вищої школи» та «Відмінник охорони здоров'я». Він — справжня «ходяча енциклопедія», затятий книголюб. Ідеї наукових досліджень, пошуків не перестають народжуватися. Де б не працював професор А.І. Локай, які б посади не займав, завжди залишається доброзичливою, привітною, уважною й дуже демократичною людиною. Бажаємо йому здоров'я, довголіття, творчих успіхів і нових наукових розгадок відомої й ще до кінця не вивченої дії отрути білої поганки. Многая літа!

Колеги та продовжувачі справи

ЛІКАР, ПЕДАГОГ, НАУКОВЕЦЬ

Василь Миколайович Василюк пройшов складний життєвий шлях. 1961 року він закінчив лікувальний факультет Чернівецького державного медичного інституту (з 2004 р. — Буковинський державний медичний університет), працював до 1964 р. головним лікарем дільничної лікарні в Борщівському районі, терапевтом-ординатором в Тернопільському обласному госпіталі інвалідів війни у м. Заліщики. З 1965 до 1967 рр. навчався в клінічній ординатурі при кафедрі пропедевтики внутрішніх хвороб Чернівецького державного медичного інституту. Працював дільничним терапевтом і завідувачем кабінету функціональної діагностики в Заліщицькій ЦРЛ.

З вересня 1968 р. — асистент кафедри факультетської терапії Киргизького державного медичного інституту. В.М. Василюк займається науковою, діагностично-лікувальною та педагогічною роботою. З вересня 1968 р. до серпня 1970 р. консультував як лікар-терапевт лікувальні заклади м. Фрунзе (нині — Бішкек, Киргизька Республіка), за сумісництвом працював терапевтом-ординатором республіканської клінічної лікарні.

За час навчання в клінічній ординатурі зібрав матеріал для кандидатської дисертації на тему: «Активність деяких цитоплазматичних ферментів (холінстерази, моноаміноксидази, гістамінази), у хворих на виразкову

25 серпня 2008 року відзначив 70-річчя професор кафедри внутрішньої медицини Тернопільського державного медичного університету ім. І.Я. Горбачевського, доктор медичних наук Василь Миколайович Василюк.

Серед медичної інтелігенції України та області Василя Миколайовича знають як висококваліфікованого фахівця в галузі експериментальної та клінічної гастроентерології, вченого, енергійну людину.

хворобу та хронічний гастрит», яку захистив 1969 року. Молодий вчений уперше в Україні освоїв аспіраційну гастродуоденобіопсію в біоптатах слизової оболонки шлунка, визначав активність вищезазваних ферментів, проводив гістологічні, гістохімічні дослідження прижиттєво отриманих біоптатів, удосконалював вивчення моторики шлунка (електрогастрографію, механогастрографію), РН-метрію.

З серпня 1970 р. кандидат меднаук В.М. Василюк працює асистентом кафедри пропедевтики внутрішніх хвороб Тернопільського державного медичного інституту. З 1989 р. він — асистент кафедри шпитальної терапії. Разом зі своїм науковим консультантом, професором Г.Т. Письком та учнями В.М. Василюк запропонував і розробив склад нової лікарської форми (пігулки) за новим призначенням (для лікування захворювань травного тракту) — «Лікарський засіб, що

містить етоній», який захищений двома патентами на винахід України.

1992 р. обраний за конкурсом на посаду доцента кафедри шпитальної терапії, з 1998 р. — професора. З 1990 р. до 2005 р. — куратор терапевтичного відділу Тернопільської комунальної міської лікарні № 2.

З 2005 р. — професор кафедри внутрішньої медицини, кура-

тор гастроентерологічного відділення обласної клінічної лікарні.

Зацікавленість експериментальною гастроентерологією привела вченого до вивчення впливу бісфетвертних амонієвих сполук (наприклад атонію) на заживлення експериментальних виразок, можливість поєднання етонію з іншими лікарськими препаратами. Наукова робота переросла в докторську дисертацію на тему «Обґрунтування раціональних методів лікування хворих на виразкову хворобу та хронічний гастродуоденіт», яку захистив 1990 року.

Професор В.М. Василюк автор 150 наукових робіт, з них — двох навчальних посібників, шістьох на винахід, трьох авторських свідоцтв, шістьох раціоналізаторських пропозицій.

Під керівництвом професора В.М. Василюка захищено чотири кандидатські дисертації, що присвячені новим методам лікування хворих на виразкову хворобу шлунка та дванадцятипалої кишки, хронічний гастродуоденіт, хворобу оперованого шлунка. Запропоновані способи лікування захищені Деклараційними патентами України.

Щиро вітаємо Василя Миколайовича з днем народження, зичимо ювіляру міцного здоров'я, довгих й щасливих років життя, творчого натхнення, оптимізму, благополуччя та всіх земних благ. З роси і води Вам, шановний ювіляре!

Колектив кафедри внутрішньої медицини ТДМУ ім. І.Я. Горбачевського.

ПОВЕРНЕННЯ В ЮНІСТЬ

Нещодавно відбулася зустріч випускників нашого рідного Тернопільського медичного інституту (тоді він носив такий статус). Вона була не першою, але не менш очікуваною й радісною. Отримавши свого часу диплом, ми роз'їхалися у всі куточки колишнього Радянського Союзу. Наче недавно це було, а вже минуло 35 років...

Колишні однокурсники жваво обмінювалися враженнями. Усі виглядали просто чудово. Звичайно, були змужнілими, у деякого волосся стало сріблястим. Часом не відразу могли пригадати прізвище один одного, але спілкування було щирим і відвертим.

Коли зібралися в актовій залі адміністративного корпусу, насамперед із сумом згадали тих, кого, на жаль, вже немає на білому світі. Один за одним виходили перед аудиторією згідно з тодішніми студентськими групами й «звітували» про власний життєвий шлях, здобутки та напрацювання. Не забували поінформувати і, чого гріха таїти, похвалитися своїми дітьми та онуками.

Звичайно, ми стали досвідченими фахівцями, дехто обіймає різного рівня керівні посади, але всі без винятку сумлінно виконують свої обов'язки. Багато наших однокурсників досягли вагомих успіхів на науковій ниві, чи не кожен займається громадською роботою. Лише у нашому, тепер вже університеті, працюють доктори медичних наук К.А. Посохова, В.Б. Гоцинський, М.І. Швед та інші, також зі вченими ступенями. Чимало випускників працюють у різних областях України та за її межами.

Та найбільше пишаємося доктором медичних наук, професором, членом-кореспондентом АМН, заслуженим діячем науки і техніки, ректором університету Л.Я. Ковальчуком. Таких висот він досяг завдяки цілеспрямованості й невтомній праці. Дуже плідно Леонід Якимович проявив себе і як адміністратор. Це справжній реформатор сучасності. Вражають зміни, які сталися в альма-матер за період його керівництва. Невпізнанно змінилися кафедри, вони насичені найсучаснішими технічними засобами та обладнаннями. Є навіть кілька електронних мікроскопів. Створено належні умови для проживання та навчання студентів і заняття в наукових гуртках.

Не полишає вищої міри захоплення масштабність мислення та далекоглядність Леоніда Якимовича, його вміння, не зволікаючи, втілювати задумане у реальні справи. А які умови створено для оздоровлення студентів та викладацького складу! Ректор зумів об'єднати навколо себе команду однодумців, які, як і сам, мислять державницькими категоріями.

По-доброму заздрю колективу університету, якому пощастило з таким керівником, ім'я якого занесено в «Золоту книгу еліти України».

...Жаль, але настав час збиратися в дорогу. Сльози виступили у багатьох емоційних колег. Будемо очікувати наступної зустрічі, щоб знову порадіти один за одного. Тож до побачення у 2013 році.

**Василь КОВАЛЬЧУК,
випускник 1973 року,
Козелецька ЦРЛ,
Чернігівська область**

СМЕРТЬ ТА ОЖИВЛЕННЯ

Звичайно, наука про оживлення не ставить перед собою таке фантастичне завдання, як боротьба за вічне життя. Але бажано не допустити смерті ще життєспроможного організму, в якого з тієї чи іншої причини перестало функціонувати дихання та працювати серце. Переважно, причина, яка викликала смерть, буде обґрунтована, може навіть не виникнути думки про оживлення організму. Але є тисячі прикладів, коли «причини», які призвели до припинення життя (скажімо, при втопленні, електротравмі, замерзанні, діабетичній комі та інших паталогіях), виявилися зворот-німи. Вчасно й правильно надана допомога дозволяє в цих випадках продовжити життя.

Радість матері, в якій оживили дитину, радість і щастя родичів людини, яка ожила, є неоціненною нагородою тим, хто домогся відновлення життя тих хворих.

Експериментальні досліді, розпочаті 1936 року й спрямовані на вивчення вмирання та оживлення тварин, показали, що найбільш складним в реанімації є відновлення функцій центральної нервової системи (ЦНС).

МОЗОК ТА ОЖИВЛЕННЯ

У 30-х роках з'явилися поодинокі повідомлення, що то в одній, то в іншій клініці вдалося оживити серце людини, яка вмирала, а про її подальшу долю нічого не інформували. Все зводилося до того, що серце зупинилося і його вдалося змусити працювати.

Минуло ще 15-20 років і дедалі частіше почали мовити, що з відновленням роботи серця важливо домогтися відновлен-

ня роботи легень. Змусити клієнта дихати.

Пролетіли ще 15 років і стало зрозумілим, що для повного відновлення функції організму необхідно терміново домогтися відновлення функції ЦНС. Боротьба за відновлення функції мозку стала входити в арсенал методів, необхідних для повноцінної реанімації людини.

Повноцінне оздоровлення мозку є найбільш могутнім фактором оживлення всього організму. В 40-х роках у досліді (на собаках) було доведено, що коли процес відновлення життєвих функцій організму починається з відновлення вищих відділів мозку, то оживлення буде успішним. Тепер уже великий клінічний досвід підтверджує, що кращим і найбільш надійним методом оживлення людського організму є повноцінне раннє відновлення вищих відділів мозку — ключ до відновлення всього організму. Звідси генеральна лінія, яка повинна вказувати напрям усіх реанімаційних заходів. Інколи боротьба за відновлення функції мозку може тривати годинами, але лише якщо є основа вважати, що вищі відділи мозку не функціонують, або, точніше, не загинули і немає інших незворотних пошкоджень життєвоважливих органів — вона виправдана. Реальність і необхідність оживлення під час клінічної смерті тепер доказана великою лікарською практикою.

Клінічна смерть, тобто період, тривалістю в середньому 5-6 хвилин, після припинення роботи серця, є зворотнім періодом вмирання, і життя підтвердило, що в цей період можна домогтися повноцінного оживлення, якщо відсутні незворотні пошкодження життєво важливих органів.

Оживлення необхідно проводити не лише після клінічної смерті, але і на більш ранніх стадіях вмирання — в період агонії або навіть в передагональному стані.

СМЕРТЬ МОЗКУ

У деяких випадках може спостерігатися такий стан, коли відновиться функція серцево-судинної системи, дихання, але кора головного мозку безповоротно загинула й відновити її функцію не вдасться. У наш час результати багатьох дослідів дають точні дані, що наступило не тимчасове гасання функцій, а смерть мозку. Розроблені критерії для визначення цього кінця. У таких випадках подальші заходи з оживлення не будуть вже позитивні. Якщо все ж продовжувати штучне дихання, внутрішнє введення харчових речовин, то «безкорковий» хворий може жити місяцями й роками. Це буде вегетативне життя. У хворого ніколи не відновиться свідомість, і всі лікувальні заходи можуть звестися до збереження та продовження його вегетативного життя — подібного до трупа, в якого працює серце. Тут про ніяке повноцінне оживлення мовити не доводиться.

Більшість існуючих у різних країнах положень свідчать, що констатація смерті мозку з допомогою прийнятих у наш час методів дослідження з участю кваліфікованих спеціалістів дає юридичну та моральну можливість припинити штучне дихання і всі інші методи підтримувати нерозумний вегетативний життєвий процес. Якщо кора мозку не загинула, лікування необхідно продовжувати навіть при виявленні пошкоджень в інших частинах ЦНС. Зрозуміло, що помилок при констатації смерті не повинно бути, але вони інколи навіть часто зустрічаються.

Вивчення смерті та оживлення організму стало радше необхідним розділом сучасної біології й медицини і водночас є основою реаніματοлогії. Глибину патофізіологічних явищ ще, по суті, не розкрили.

Смерть певною мірою й надалі залишається таємницею, глибоке вивчення якої буде не лише поглиблювати наші теоретичні знання про життя і смерть, а й озброїть дослідників проблем реаніματοлогії новими підходами та методами боротьби за збереження й відновлення згаданого життя.

При констатації смерті кори головного мозку подальше продовження реанімації недоцільне. В тих випадках, як вважають обґрунтовано багато дослідників, певні тканини й органи людини, яка загинула, можуть бути використані (звичайно, за згоди її родичів) для лікування інших хворих, які гостро цього потребують.

Перед тим, як вирішити, чи роздавати тканини й органи при констатації смерті мозку, все-таки варто згадати прислів'я, яке радить сім разів відміряти й лише тоді різати. Ось приклад: травень 1990 р. Нас, урологів Львівської залізниці, викликали на нараду в дорожню лікарню м. Львова. Зібралось сім лікарів і до нас прийшов кандидат медичних наук А.Мацьків. Звертається до нас: «У мене помирає хворий, може, хтось з вас проконсультує його». Всі лікарі мовчать, напевне, подумавши, що тут є професори з хірургії, терапії, неврології, та й у відділі реанімації, де перебував хворий, також — аси своєї справи.

Я, як старший роками, попросив А. Мацьківа розповісти, що з хворим. Він сказав, що хворому, пенсіонеру-машиністу тепловоза, провели операцію — видалили жовчний міхур під інтубаційним наркозом. Після інтубаційного наркозу протягом трьох тижнів хворий був непритомний. Я погодився проконсультувати недужого.

Із собою я не мав прилада, з яким міг надавати допомогу. Син хворого відвіз мене до Тернополя. Взав я прилад і поїхав до

Львова. Всю дорогу мене не брав сон. Приїхавши в реанімаційне відділення, чергова лікар в реанімації мене не хоче допустити до хворого, кажучи: «Такі хворі у нас не виліковуються». Попросив її зателефонувати пану Мацьківу. Аж після телефонного дзвінка вона допустила мене до хворого. Недужий лежав, як живий труп. У ніс підвели кисень, вставили постійний катетер, щоб сеча не затримувалася. Свідомості — немає. Пульс — 76 ударів на хвилину, ритмічний.

Супроводжувала мене санітарка і син хворого. Розгорнувши свій прилад, який працює на акумуляторі, під'єднав хворого до прилада. Блоки електродів поставив на певні центри і сеанс тривав 30 хвилин, відтак зробив запис в історії хвороби й поїхав додому.

Дорогою сказав синові хворого, що завтра субота, я вихідний і приїду поїздом. У суботу, тобто наступного дня після першої консультації, приходжу в реанімаційне відділення і ця ж лікарка зустрічає мене усмішкою та каже, щоб я їх не залишив, адже після того відходу почувли галас у палаті, де вмирала людина. У приміщення ввійшла лікар, сестра, санітарка і побачили, що хворий сидить і вимагає їсти. Хворого на годували. В суботу і в неділю я повторив свої процедури по 30 хвилин і хворий без ніяких розумових відхилень живе донині.

**Світлана НИКИТЮК, доцент
Олексій ЛУБ'ЯНСЬКИЙ, лікар**

І АСАА00І 2

ВАСИЛЬ-ВОЛОДИМИР ЗАВЕДНЮК

8 серпня 2008 року на 85-му році пішов із життя доцент Василь-Володимир Федорович Заведнюк. Народився він 20-го вересня 1923 р. в с. Привітне Локачинського району Волинської області в селянській сім'ї. Закінчив поліграфічний технікум, а 1953 р. — Львівський лісотехнічний інститут. Працював у Львівському лісгоспі помічником лісничого, а з 1957 р. — у Тернопільському управлінні лісового господарства на посаді лісопатолога. Під цим треба розуміти те, що Володимир Федорович був лісовим лікарем. Його турботою та службовим обов'язком було захищати ліс від шкідників і збудників захворювань. Водночас він займався науковою роботою. Після закінчення аспірантури та захисту кандидатської дисертації перейшов на педагогічну роботу в Тернопільський медичний інститут. З 1967 р. Володимир Федорович — асистент, а з 1970 р. — доцент кафедри біології і медичної генетики. На цій посаді працював до 1984 р., після чого вийшов на пенсію.

За період роботи в медичному інституті Володимир Федорович багато уваги приділяв створенню матеріальної бази кафедри. Він поповнював навчальний музей цікавими експонатами екологічного напрямку. Будучи завучем кафедри, займався разом з колегами впровадженням програмова-

ного контролю знань студентів, єдиної методичної системи, виготовленням навчальних стендів. Крім кафедральної наукової тематики, Володимир Федорович продовжував виконувати наукову роботу з розробки методів хімічної й біологічної боротьби із шкідниками і збудниками захворювань лісу. Розроблений ним метод боротьби за допомогою мурашок був впроваджений на всій території України. Володимир Федорович — автор 66 наукових робіт, у тому числі монографії «Значення мурашок у боротьбі з шкідниками лісу» (1967) та «Аерозолі у боротьбі з шкідниками в лісах Поділля» (1968).

Активно займався Володимир Федорович громадською роботою: був керівником університету охорони природи, членом президії міського Товариства охорони природи. Брав участь у суспільно-політичному житті нашого краю, виступав у пресі, був членом Народного Руху, написав дві книги спогадів про УПА: «На півночі на Волині створилась армія УПА» (1996) та «Вони вмирали, їм

сурми не грали» (2000). А ще Володимир Федорович був художником. Він намалював майже сотню картин, які відображають природу Поділля, Карпат. Одну з цих картин Володимир Федорович подарував кафедрі, яка прикрашає інтер'єр однієї із навчальних кімнат і тепер вона є цінною пам'яттю про нашого колегу.

Висловлюємо щире співчуття з приводу смерті доцента Василя-Володимира Федоровича Заведнюка, який був різнобічно обдарованою людиною. Понад чверть століття свого життя він віддав нашому університету й зробив вагомий внесок у становлення майбутніх лікарів. Все далі й далі неблаганний плин часу відсуває нас від подій, фактів, людей, які працювали, створювали кафедри та навчальні курси, читали лекції й проводили практичні заняття, одним словом, заклали фундамент для роботи наступних поколінь. Пам'ятаймо про цих людей і шануймо їх такими, якими вони були.

**Колектив кафедри
медичної біології,
мікробіології, вірусології та
імунології**

Новини

ТУБЕРКУЛЬОЗ — НЕ ВИРОК

Ганна Пусевич — лікар-фтизіатр Підволочиської районної лікарні. На цій посаді вона трудиться 22 роки. Пацієнти їй довіряють. Працювати ж доводиться багато, адже за останні 20 років захворювання на туберкульоз в районі зросло у 2,5 раза. На обліку в тубкабінеті перебуває 91 особа з активним туберкульозом. У 15 з них цю хворобу виявлено вперше вже цього року. Більшість — люди середнього віку, які дотепер не знають, як і коли заразилися. Половина мають деструктивну форму захворювання. Зросла смертність але, на щастя, це не стосується дітей.

Серед основних напрямків роботи фтизіатрів є профілактика — виявлення туберкульозу у неповнолітніх. Тому дітям у 7 і 14 років проводять туберкульозну діагностику та вакцинацію. Якщо у хворого є бажання вилікуватися й терпіння — хвороба обов'язково відступить. Головне — хотіти цього. Нещодавно один з мешканців повернувся із закордонних заробітків. Вдома відчув, що захворів, з'ясувалося — на туберкульоз. Лікарі призначили інтенсивне лікування й через три місяці важку хворобу вдалося вилікувати.

Оксана БУСЬКА

КАВУНИ ТА ДИНІ

Ароматна диня і соковитий кавун — популярні і улюблені фрукти з дитинства. Вони не лише чудово втамують спрагу, а й допоможуть оздоровитися. Недарма ж медики називають баштанні диво-ягодами, бо ж у них величезний асортимент по-

живних речовин. Щоправда, інколи помиляємося у виборі товару — купуємо зеленкувату диню чи несмачний, зів'ялий кавун. На жаль, ризик натрапити на неякісну продукцію у нас ще доволі високий.

Тому дуже важливо знати, де, як і коли вибирати баштанні, аби вдосталь посмакувати і не завдати шкоди здоров'ю.

— Кавун — ягода сезонна, — каже **Наталя Остапів, заступник начальника обласної державної лабораторії ветсанекспертизи**. — Вирощені на українських баштанах кавуни та дині природним шляхом дозрівають лише на початку серпня.

Нині на ринки Тернополя загалом доправляють кавуни з Херсонської та Миколаївської областей. Після проведеної ветсанекспертизи кожному продавцеві вручають «перепустку на ринок», так званий експертний висновок, з вказаним прізвищем

власника продукції, місцем його проживання, звісно, є і назва, що продаватимуть, і те, що найбільше цікавить покупця, — вміст нітратів, скажімо, у кавунах. Отож, аби забезпечити себе, слід вимагати у продавця цей документ, бо на око визначити шкідливі речовини в баштанних майже неможливо.

Аби бути впевненим, що плід гарної якості та не нашпигований нітратами, Наталя Остапів радить купувати дині та кавуни в спеціально відведених для цього місцях санкціонованої торгівлі. Бо ж кавун чи диня, які ви купили уже під стінами ринку чи на узбіччі дороги, як у нас це часто буває, може бути забракованим, звісно, й жодного висновку ветсанекспертизи такий продукт не має.

Вибираємо диво-ягоду

Який кавун краще вибрати? Він має бути не занадто великим і не малим, ліпше вибрати плід середнього розміру. На «правильному» кавуні не має бути тріщин, подряпин чи інших пошкоджень. Хвостик на верхівці дозрілого кавуна завжди сухий, але не зів'ялий. А от плямка, місце на якому на полі лежав кавун, не має бути білою чи зеленкуватою, а жовтою. Поплескайте по кавуну долонею — звук має бути глухим, а трошки стиснувши його, відчули потрескування, це саме те що треба.

Коли вибираєте диню, орієнтуйтеся на запах — достигла й смачна диня повинна мати приємний духмяний аромат, що нагадує запах серпня.

Хочеш вір, а хочеш перевір...

Як визначити нітратні кавуни? Виявляється, зробити це можна «на око». Скажімо, в чистого кавуна зріз іскриться крупинками. У нітратного поверхня зрізу гладенька, наче відполірована. М'якоть біля шкірки жовтувата чи проросла білими жилками — теж ознака нітратності. Якщо м'якоть розтерти у воді й вода стане рожевою чи червоною — кавун «занітрачений». Медики не радять їсти незрілу м'якоть біля шкірки, а серцевину взагалі рекомендують вирізати і викинути. Там найбільша концентрація нітратів. Не купуйте гладенькі й дуже світлі дині.. І останнє — не забувайте цікавитися експертним висновком.

Варто знати...

У Тернополі «безпечний» кавун чи диню можна купити на санкціонованих ринках. Саме там діють філії обласної державної лабораторії санветекспертизи. Це — територія центрального

ринку або ж так звана «Сітка», відома для тернополян з цією назвою. Ринок «Оріон», торговельні ряди на вул. 15 Квітня, ринок на бульварі П. Куліша, «Новий», що на вул. Лепкого, ринок «Східний», «Тернопіль», що на «Дружбі», «Темза», що на «Новому Світі» та ринок «Привокзальний майдан».

Лілія БАСК

ФОТОЕТЮД

Перші пікluвання
Фото Миколи ВІЛЬШАНЕНКА

Відповіді на кросворд, вміщений у № 15 (224)

Горизонталь:

1. Основ'яненко. 8. Бюрократ. 9. Заслання. 11. Гео. 12. Аспарагус. 13. Низ. 17. Уролог. 20. Вермут. 21. Сутенер. 22. Віл. 23. Кортеж. 24. Нероба. 25. Ра. 29. Циліндр. 30. Красне. 31. Клапан. 34. Йот. 35. Зубрилова. 36. Лея. 37. Дрогобич. 39. Галичина. 42. Калейдоскоп.

Вертикаль:

1. Око. 2. Нерест. 3. Яр. 4. Наступ. 5. Ода. 6. «Людолови». 7. Анонімка. 10. Фразер. 11. Грушевський. 14. Затоварення. 15. Роксолана. 16. Теревовля. 18. Шухевич. 19. Нерейда. 26. Авантюра. 27. Вісник. 28. Капелина. 32. Футбол. 33. Сволос. 38. Гак. 40. Чіп. 41. Уд.

МУДРОСЛІВ'Я

РУБРИКУ ВЕДЕ ПРОФЕСОР **БОРИС РУДИК**

ВРОДЛИВА, ТА НА ЛИХО ВЕРЕДЛИВА

Блудна вівця завжди знайде свого барана.

Вибирай дружину не на танцях, а на городі.

Гарне личко, чорні брови, а у голові полова.

Думи мої, думи мої, горе мені з вами, через вас я опинився між двома жінками.

Дім занепадає від вина, жінок і азартних ігор.

Жінку вибирати — не бублики купувати.

Жінка без сорому, що їжа без солі.

Жінки вчені від природи, чоловіки від книг.

Жінка без прикрас, як світильник, що згас.

З часом любов згасає і слабне. Закохані одне одного по очах впізнають.

Їж з голоду, а люби змолоду. Кохання — єдина хвороба, від якої не хочеться видужати.

Красень не той, хто гарний, а той, що серцю любий.

Любиш одну, одружуєшся на другій, а спиш з третьою.

Менструація — це криваві сльози матки за вагітністю, що не відбулася.

Не та господиня, що горланить, а та, що добрий борщ варить.

Одних жінки кохають серцем, інших тілом.

Півень гарно співає, але яйця несе курка.

Після одруження перший місяць — медовий, другий — масляний, третій смоляний.

Там, де чорт не впорається, він послає жінку.

Хліб має бути свіжий, вино старе, а дружина молода.

Чим любов пізніша, тим вона палкіша.

Чоловіки говорять про жінок все, що їм хочеться, а жінки роблять з чоловіками все, що їм подобається.

Чужого чоловіка варто любити, якщо він кращий за свого.

Яка мати, така й донька.

Як нема вусатого, то поцілуєш шмаркатого.

Якщо дружина мовчить, отже, щось задумує.

Відповіді у наступному числі газети

СКАНВОРД

1. Місяць → 2. Небесне тіло

3. 4. Велика свічка 5. Хутровий звір

6. Авто на заможного 7. Невеликий громадський сад

8. Документ 9. Автор епічних творів 10. Іду на ... (кн. Святослав)

11. Гевара 12. Річка в Україні

13. Колір 14. «Хата» лисиці 15. Здатність бачити 16. Означає «малий» 17. ВАЗ-1111 18. Хижа морська риба 19. Цар у Стар. Єгипті

20. Центр. відділ нерв. системи 21. Мор 22. Сорт ярої пшениці

23. Подарунок 24. Казкова країна 25. Покрівля 26. Папуга

28. Антилопа 29. 33. Літак

30. Райцентр Львівщини 31. Багор 32. В'язень замку ... 34. Тримає судно 35. Пістолет

36. Нота 37. Озеро в Угорщині

38. Нім. фанк 39. Лорак 40. Бик 41. Герой «Іліади» 42. Ім'я

43. Спів 44. Літальний організм птахів 45. Утроба

46. Табачник 47. Балка 48. Бог Сонця 49. Провінція в Канаді 50. Запечерена частка

51. Церковний причет

52. Населення держави 53. 54. Ім'я

55. Київський князь 56. Японська гра

57. 3,14 58. Бобул 59. 100 м² 60. Знак Зодіаку 61. Першопроходець 62. Гривня Стар. Риму